

Határozatok Tára

A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2019. május 23.*ⁱ

„Szerződésen kívüli felelősség – Gazdaság- és monetáris politika – EKB – Nemzeti központi bankok – A görög államadósság átütemezése – A magánszektor részvétele – Kollektív fellépési záradékok – A hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok kötelező cseréje – Magánhitelezők – Az EKB véleménye – Magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos megsértése – A *pacta sunt servanda* elv – Az Alapjogi Charta 17. cikkének (1) és (2) bekezdése – Az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdése – EUMSZ 124. cikk”

A T-107/17. sz. ügyben,

Frank Steinhoff (lakóhelye: Hamburg [Németország]),

Ewald Filbry (lakóhelye: Dortmund [Németország]),

a **Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg eG** (székhelye: Gräfenberg [Németország]),

Werner Bäcker (lakóhelye: Rodgau [Németország]),

az **EMB Consulting SE** (székhelye: Mühlthal [Németország])

(képviselik őket: O. Hoepner és D. Unrau ügyvédek)

felpereseknek

az **Európai Központi Bank (EKB)** (képviselik: O. Heinz és Várhelyi Gy., meghatalmazotti minőségben, segítők: H.-G. Kamann ügyvéd)

alperes ellen

azon kár megtérítése iránt az EUMSZ 268. cikk alapján benyújtott kérelme tárgyában, amelyet a felperesek állítólag amiatt szenvedtek el, hogy az EKB a 2012. február 17-i véleményében (CON/2012/12) nem hívta fel a Görög Köztársaság figyelmét arra, hogy a görög államadósságnak a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kötelező cseréjén keresztül tervezett átütemezése jogellenes,

A TÖRVÉNYSZÉK (harmadik tanács),

tagjai: S. Frimodt Nielsen elnök, V. Kreuzschitz (előadó) és N. Póltorak bírák,

hivatalvezető: S. Bukšek Tomac tanácsos,

tekintettel az eljárás írásbeli szakaszára és a 2018. május 29-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: német.

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

- 1 A görög államadóssággal kapcsolatos válság 2009 októberében tört ki, amikor a görög kormány bejelentette, hogy az államháztartási hiány a bruttó hazai termék (GDP) 12,5%-át teszi ki, és nem 3,7%-át, amint azt korábban közzétették. Ez a bejelentés jelentősen fokozta a Görög Köztársaság gazdasági alapjaival kapcsolatos bizonytalanságot, és így a Görög Köztársaság hitelminősítésének több egymást követő alkalommal történő rontásához és a pénzügyi piacokon a görög államadósság finanszírozásáért kért kamatlábak folyamatos emelkedéséhez vezetett.
- 2 2010. április végén az egyik hitelminősítő intézet BB+ kategóriáról BBB– kategóriára minősítette le a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírokat, amely kategóriát a piacok magas kockázatú adósságnak tekintenek. Ezért 2010. április 27-én a Standard & Poor's (S&P) hitelminősítő intézet figyelmeztette a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok tulajdonosait, hogy a görög államadósság átütetése vagy a görög állam fizetéseképtelensége esetén annak az esélye, hogy visszakapják pénzüket, átlagosan csak 30–50% közöttre tehető.
- 3 Tekintettel arra, hogy a görög adósságválság azzal fenyegetett, hogy hatásai az euróövezet más tagállamaiban is jelentkeznek, és veszélybe sodorja az egész euróövezet stabilitását, az Európai Tanács 2010. március 25-i csúcsertekezletén az euróövezet állam-, illetve kormányfői egyetértettek abban, hogy kormányközi mechanizmust hoznak létre a Görög Köztársaság támogatására, amely nem kedvezményes kamatokkal – vagyis bármiféle támogatási elem nélkül – megállapított kétoldalú kölcsönökből áll. A kölcsönök folyósítását szigorú feltételekhez kötötték, és az igénybevételekre a Görög Köztársaság kérelmét követően kerülhetett sor. A támogatási mechanizmus a Nemzetközi Valutaalap (IMF) érdemi részvételét is magában foglalta.
- 4 A fent említett támogatási mechanizmus alapján az euróövezet tagállamai 2010. május 2-án jóváhagyták, hogy a Görög Köztársaságnak 80 milliárd euró összeget nyújtanak az IMF-fel együttesen nyújtott 110 milliárd euró összegű pénzügyi keret keretében.
- 5 2010. május 9-én az Ecofin Tanács keretében több intézkedés meghozataláról, köztük egyrésről az EUMSZ 122. cikk (2) bekezdése alapján az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus létrehozásáról szóló, 2010. május 11-i 407/2010/EU tanácsi rendelet (HL 2010. L 118., 1. o.) elfogadásáról és másrésről az Európai Pénzügyi Stabilitási Eszköz (EFSF) létrehozásáról született döntés. 2010. június 7-én létrehozták az EFSF-et, és az euróövezet tagállamai és az EFSF aláírták azt a keretmegállapodást, amely meghatározta, hogy az EFSF milyen feltételek mellett nyújt stabilitási támogatást.
- 6 2011 közepén a Görög Köztársaság, az euróövezet tagállamai és a görög állam több hitelezője tárgyalásokat kezdett egy új pénzügyi támogatási program bevezetése céljából. E tárgyalások általános célkitűzése az volt, hogy lehetővé tegyék a Görög Köztársaság számára életképes pénzügyi helyzet helyreállítását. Az egyik tervezett elemet a görög államadósság átütetése jelentette, amelynek keretében a Görög Köztársaság magánhitelezői hozzájárulnának ezen adósság terhének csökkentéséhez, hogy így elkerülhető legyen a fizetéseképtelenség helyzete.
- 7 2011 júliusában az euróövezet tagállamai és a görög állam több magánhitelezője a görög államadósság átütetésére vonatkozó javaslatokat nyújtottak be.

- 8 Az Institute of International Finance (Nemzetközi Pénzügyi Intézet) egy 2011. július 1-jei sajtóközleményében többek között a következőket nyilatkozta:

„Az Institute of International Finance igazgatótanácsa arra törekszik, hogy a szövetség tagjaival és más pénzügyi intézményekkel, valamint az állami szektorral és a görög hatóságokkal együttműködjön nemcsak abból a célból, hogy a [Görög Köztársaság] számára jelentős cash-flow támogatást nyújtson, hanem annak érdekében is, hogy megteremtse egy nagyobb mértékben fenntartható adósi helyzet alapjait.

A magánszektorbeli pénzügyi közösség készen áll arra, hogy átlátható és nagy léptékű önkéntes együttműködési erőfeszítést tegyen a [Görög Köztársaság] támogatása érdekében, tekintettel a körülmények sajátos és rendkívüli jellegére [...]

A magánbefektetők hozzájárulása kiegészíti az államkincstár pénzügyi támogatását, és az korlátozott számú lehetőségre szorítkozik [...]

- 9 Az euróövezet állam- vagy kormányfői, valamint az Európai Unió intézményei 2011. július 21-én találkozót tartottak annak érdekében, hogy fontolóra vegyék az euróövezet nehézségeinek a kiküszöbölése céljából teendő intézkedéseket.

- 10 2011. július 21-i közös nyilatkozatuk többek között az alábbiakat tartalmazza:

„1. Üdvözljük a görög kormány által az államháztartás stabilizálása és a gazdaság megreformálása érdekében hozott intézkedéseket, valamint a görög parlament által nemrégiben elfogadott új intézkedéscsomagot, köztük a privatizációs intézkedéseket. Példa nélküli erőfeszítésekről van szó, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a görög gazdaság ismét a fenntartható növekedés pályájára álljon. Tudatában vagyunk annak, hogy a korrekciós intézkedések milyen jelentős erőfeszítéseket követelnek meg a görög polároktól, és meg vagyunk győződve arról, hogy ezek az áldozatok elengedhetetlenül szükségesek a gazdasági fellendüléshez, és hozzájárulnak az ország jövőbeli stabilitásához és jólétéhez.

2. Közös megegyezéssel támogatjuk egy új, [a Görög Köztársaságra] vonatkozó program életbeléptetését és – a Nemzetközi Valutaalappal együtt, valamint a magánszektor önkéntes hozzájárulásával – a finanszírozási hiány teljes pótlását. A közfinanszírozás teljes összege mintegy 109 milliárd euró lesz. A programot úgy fogjuk kialakítani, hogy az – különösen a kamatlábak csökkentése és a futamidők meghosszabbítása révén – számottevően javítsa [a Görög Köztársaság] helyzetét az államadósság fenntarthatósága és a refinanszírozás terén. Felkérjük a Nemzetközi Valutaalapot, hogy továbbra is járuljon hozzá [Görög Köztársaság esetében] az új program finanszírozásához. A következő folyósítás céljára az [EFSF-et] kívánjuk felhasználni, mint finanszírozási mechanizmust. A program szigorú megvalósítását – a [z Európai] Bizottság által az EKB-val és a Nemzetközi Valutaalappal együttműködésben végzett rendszeres értékelés alapján – szorosán figyelemmel fogjuk kísérni.

[...]

5. A pénzügyi szektor jelezte, hogy kész az általános fenntarthatóság további erősítését célzó különböző módokon, önkéntes alapon támogatni [a Görög Köztársaságot]. A magánszektor nettó hozzájárulásának összege 37 milliárd euróra becsülhető. [...]

- 11 A magánszektor közreműködésére vonatkozóan a 2011. július 21-i közös nyilatkozat a 6. pontjában a következőket állapítja meg:

„Ami az euróövezetbeli magánszektor közreműködésével kapcsolatos általános megközelítésünket illeti, egyértelműen le szeretnénk szögezni, hogy [a Görög Köztársaság] helyzetének kezelésére kivételes és egyedülálló megoldásra van szükség.”

- 12 Az euróövezet állam- vagy kormányfői a 2011. október 26-i csúcstalálkozón többek között a következőket nyilatkozták:

„12. A magánszektor közreműködése alapvető fontosságú szerepet játszik abban, hogy a [Görög Köztársaság] adósságállománya elfogadható szintre kerüljön. Ezért üdvözljük a [Görög Köztársaság] és a magánhitelezői között folyamatban lévő tárgyalásokat, melyek a magánszektor közreműködésének az elmélyítését lehetővé tevő megoldás megtalálását célozzák. A magánszektor közreműködésének a görög gazdaságra vonatkozó ambiciózus reformprogrammal egyidejűleg garantálnia kell a görög adósság és a GDP arányának a csökkenését, a cél az, hogy 2020-ig ez az arány 120%-ra csökkenjen. E célból felhívjuk a [Görög Köztársaságot], a magánbefektetőket és minden egyéb érintett felet arra, hogy hajtsanak végre önkéntes kötvénycserét oly módon, hogy a görög államadósság magánbefektetők felé fennálló része névértékének 50 százaléka leírásra kerüljön. Az euróövezet tagállamai 30 milliárd euró összeggel hozzájárulnak a magánszektor közreműködésére vonatkozó valamennyi intézkedéshez. Ennek alapján az állami szektor kész arra, hogy a program keretében kiegészítő finanszírozást nyújtson 2014-ig 100 milliárd euró összegig terjedően, beleértve a görög bankok szükséges feltőkésítését. Az új programot 2011 végéig kell elfogadni, a kötvénycserének pedig 2012 elején kell megtörténnie. Arra kérjük az IMF-et, hogy továbbra is járuljon hozzá az új görög program finanszírozásához.

[...]

15. Ami a magánszektornak az euróövezetben való közreműködését érintő általános megközelítésünket illeti, emlékeztetni szeretnénk az általunk [2011.] július 21-én elfogadott határozatra, amely szerint a [Görög Köztársaság] helyzete kivételes és egyedülálló megoldást kíván meg.”

- 13 A görög pénzügyminisztérium 2011. november 17-i sajtóközleményét követően az említett minisztérium a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok tulajdonosaival tárgyalásokat kezdeményezett az ilyen értékpapírok önkéntes csereügyletének az előkészítése céljából, mely csere a 2011. október 26-i nyilatkozat 12. pontjában előírtaknak megfelelően a görög államadósság magánbefektetők felé fennálló része névértékének az 50%-ban való leírására irányult.
- 14 2012. február 2-án a Görög Köztársaság az EUMSZ 282. cikk (5) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 127. cikk (4) bekezdése alapján a 4050/2012. sz. görög törvénytervezetről elfogadandó vélemény iránti kérelemmel fordult az Európai Központi Bankhoz (EKB), amely tervezet a görög államadósság átütemezése érdekében a görög állam által kibocsátott vagy garantált, átruházható, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra alkalmazandó feltételeknek az ezen értékpapírok tulajdonosaival való megállapodás keretében, különösen „kollektív fellépési záradékok” (a továbbiakban: KFZ) alkalmazása alapján történő módosításáról szóló szabályokat vezetett be.
- 15 2012. február 17-én az EKB elfogadta a görög állam által kibocsátott vagy garantált, átruházható, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokról szóló CON/2012/12 véleményt (a továbbiakban: a vitatott vélemény). Az említett véleményből kitűnik többek között először is, hogy „a pénzügyi stabilitás biztosítására is tekintettel fontos, hogy a tagállamok megőrizzék arra való képességüket, hogy mindenkor eleget tudjanak tenni kötelezettségvállalásaiknak”, másodsor, hogy „[a] Görög Köztársaság esete kivételes és egyedi” (2.1. pont), harmadszor, hogy a törvénytervezet célkitűzése az, hogy előmozdítsa a magánszektor bevonását, és közelebbről, hogy egy olyan eljárást vezessen be, amely a KFZ-nek megfelelően megkönnyíti a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok tulajdonosaival az ilyen értékpapírok cseréjéről a Görög Köztársaság ajánlata alapján folytatandó tárgyalásokat és az arról való megállapodást, és ennélfogva megkönnyíti a görög államadósság esetleges átütemezését (2.2. pont), negyedszer, hogy „[a]z EKB üdvözlöi, hogy e csere feltételei a Görög Köztársaság és az értékpapírok tulajdonosait képviselő intézmények közötti tárgyalások eredményei” (2.3. pont), ötödször, hogy „[a] KFZ mint az értékpapírok cseréjének megvalósítására irányuló eljárás alkalmazása nagymértékben megfelel az általános gyakorlatnak [...]” (2.4. pont), és hatodsor, hogy „a Görög Köztársaság kormányát terheli a kizárólagos felelősség azért, hogy olyan intézkedéseket hozzon, amelyek végső soron biztosítják az adósságai fenntarthatóságát” (2.6. pont).

- 16 A görög pénzügyminisztérium egy 2012. február 21-i sajtóközleményben egyrészt közzétette a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok önkéntes cseréjére vonatkozóan tervezett ügylet alapvető jellemzőit, és másrészt bejelentette az erre vonatkozó törvény előkészítését és elfogadását. Ezen ügylet a tervek szerint egy hozzájárulási kérelmet foglal magában, valamint egy, a hitelviszonyt megtestesítő bizonyos görög értékpapírok magánszektorbeli tulajdonosainak szóló felhívást arra, hogy ezen értékpapírokat cseréljék olyan új értékpapírokra, amelyeknek a névértéke a kicserélt adósság névértékének 31,5%-a, valamint az EFSF által kibocsátott értékpapírokra, melyek 24 hónapot követően járnak le, és amelyeknek a névértéke a kicserélt adósság névértékének 15%-a, hozzátéve, hogy e különböző értékpapírokat a Görög Köztársaságnak a megállapodáskor kell nyújtania. Ezenfelül azt tervezték, hogy az ügyletben részt vevő minden magánbefektető a Görög Köztársaság elkülöníthető, GDP-hez kötött garanciáiban részesül, melyek névértéke megegyezik az új hitelviszonyt megtestesítő értékpapíréval.
- 17 Szintén 2012. február 21-én az eurócsoport nyilatkozatot tett közzé, amelyben „tudomásul vette a görög hatóságok és a magánszektor között a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra vonatkozó csereajánlat általános feltételeit illetően létrejött, a magánszektor valamennyi értékpapír-tulajdonosát érintő megállapodást” és megállapította, hogy „a [magánbefektetők részvételére {Private Sector Involvement} vonatkozó] művelet sikere szükséges előfeltétele egy új vészhelyzeti tervnek”. Ezenfelül az eurócsoport megerősítette, hogy az euróövezet tagállamai az EFSF-en keresztül új pénzügyi támogatásokat fognak nyújtani a Görög Köztársaságnak, és megjegyezte, hogy „az állami és a magánszektor hozzájárulásának biztosítania kell, hogy a görög államadósság-ráta folyamatosan csökkenjen, és 2020-ra elérje a GDP 120,5%-át”.
- 18 2012. február 23-án a görög parlament elfogadta a nomós 4050, Kanónes tropopoiíseos títon, ekdóseos í engyíseos tou Ellinikou Dimosiou me symfonia ton Omologioúchont (a görög állam által kibocsátott vagy garantált, hitelviszonyt megtestesítő értékpapíroknak az azok tulajdonosainak hozzájárulásával történő módosításáról és a KFZ mechanizmusának bevezetéséről szóló 4050/2012. sz. törvény, FEK A' 36, 2012. február 23.). A KFZ mechanizmusa értelmében a javasolt módosítások jogilag kötelezővé válnak a görög jog hatálya alá tartozó és 2011. december 31-ét megelőzően kibocsátott, a magánbefektetők részvételére vonatkozó (Private Sector Involvement, a továbbiakban: PSI) felhívásokat jóváhagyó minisztertanács aktusában meghatározott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok minden tulajdonosára abban az esetben, ha az említett módosításokat az értékpapír-tulajdonosoknak az említett értékpapírok névértékének legalább kétharmadát képviselő többsége kollektív módon és a sorozatok megkülönböztetése nélkül jóváhagyja. Ezenkívül a 4050/2012. sz. törvény preambulumban többek között megállapításra kerül, hogy „az [EKB] és az eurórendszer többi tagállamai egyéni megállapodásokat kötöttek a [Görög Köztársasággal] annak megelőzése érdekében, hogy a feladatuk és az intézményes szerepük, valamint az [EKB]-nak a monetáris politika kidolgozásával kapcsolatos szerepe, melyek a Szerződésekből következnek, ne sérüljenek”.
- 19 A görög pénzügyminisztérium egy 2012. február 24-i sajtóközleményben közölte a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok magánbefektetők részvételével végrehajtott önkéntes cseréjére vonatkozó ügyletre irányadó feltételeit, és e tekintetben a 4050/2012. sz. törvényre hivatkozott. Ezt követően közzétették a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok cseréjében történő részvételre való nyilvános felhívásokat.
- 20 A görög pénzügyminisztérium egy 2012. március 9-i sajtóközleményében kinyilvánította, hogy elvben elégedett a 4050/2012. sz. törvényben meghatározott feltételekkel, és bejelentette, hogy a magánhitelezők milyen arányban fogadták el a csereajánlatot. A sajtóközlemény e tekintetben különösen a következőket rögzíti:

„[A] Görög Köztársaság által hozzávetőleg 172 milliárd euró összegben kibocsátott vagy garantált, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok tulajdonosai a Görög Köztársaság 2012. február 24-i felhívására és hozzájárulási kérelmére válaszul cserére benyújtották értékpapírjaikat, illetve hozzájárultak a javasolt módosításokhoz.

A közel 177 milliárd euró összegű, a görög jog hatálya alá tartozó és felhívás tárgyát képező, a Görög Köztársaság által kibocsátott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat illetően a Görög Köztársaság körülbelül 152 milliárd euró névértékű, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír tulajdonosától kapott csereajánlatot és hozzájárulást, amely érték az ezen értékpapírok még ki nem fizetett névértéke 85,8%-ának felel meg. Az ezen értékpapírok még ki nem fizetett névértéke 5,3%-ának tulajdonosai részt vettek a hozzájárulási kérelemmel kapcsolatos eljárásban, és elutasították a javasolt módosításokat. A Görög Köztársaság tájékoztatta az állami szektorbeli hitelezőit, hogy e hitelezőknek a [görög központi bank] mint a 4050/2012. sz. törvény értelmében az eljárás kezelője általi jóváhagyását és ellenőrzését követően el kívánja fogadni a beérkezett hozzájárulásokat, és módosítani kívánja a görög jog hatálya alá tartozó valamennyi hitelviszonyt megtestesítő értékpapírja feltételeit, a fent említett törvény rendelkezéseinek megfelelően azon értékpapírok feltételeit is ideértve, amelyeket a felhívásokat követően nem nyújtottak be cserére. Következésképpen a Görög Köztársaság nem fogja meghosszabbítani a görög jog hatálya alá tartozó, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírjaira vonatkozó felhívás időtartamát.

[...] Amennyiben a görög jog hatálya alá tartozó, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok javasolt módosításaira vonatkozó hozzájárulásokat elfogadják, a felhívások tárgyát képező, a cserére szánt említett értékpapírok névértéke és [a görög jogtól eltérő jog hatálya alá tartozó] más értékpapírok névértéke, amely értékpapírok tekintetében a Görög Köztársaság csereajánlatokat és a javasolt módosításokra vonatkozó hozzájárulásokat kapott, eléri a 197 milliárd eurót, vagyis a felhívások tárgyát képező, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok teljes névértékének 95,7%-át.”

- 21 A felperesek, Frank Steinhoff és Ewald Filbry, a Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg eG, Werner Bäcker, valamint az EMB Consulting SE görög hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok tulajdonosaiként a PSI és a 4050/2012. sz. törvénnyel végrehajtott KFZ alapján részt vettek a görög államadósság átütemezésében azt követően, hogy elutasították az értékpapírjaik cseréjére vonatkozó ajánlatot.

Az eljárás és a felek kérelmei

- 22 A Törvényszék Hivatalához 2017. február 16-án benyújtott keresetlevelükkel a felperesek előterjesztették a jelen keresetet.
- 23 Az előadó bíró javaslatára a Törvényszék (harmadik tanács) az eljárás szóbeli szakaszának megnyitásáról határozott.
- 24 A Törvényszék a 2018. május 29-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és az általa feltett szóbeli kérdésekre adott válaszaikat.
- 25 A felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék:
- kötelezze az EKB-t arra, hogy fizessen meg 314 000 eurót F. Steinhoffnak, 54 950 eurót E. Filbrynek, 2 355 000 eurót a Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsbergnek, 303 795 eurót W. Bäckernek és 750 460 eurót az EMB Consultingnak;
  - ezeket az összegeket a perfüggőség napjától számított, az alapkamatlábát 5%-kal meghaladó mértékű kamattal növelje.
- 26 Az EKB azt kéri, hogy a Törvényszék:
- utasítsa el a keresetet mint elfogadhatatlant, másodlagosan pedig mint megalapozatlant;
  - a felpereseket kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

Az elfogadhatóságról

- 27 Az EKB szerint a felperesek keresete négy okból elfogadhatatlan: először is a kereset elévült, másodsor a Törvényszék nem rendelkezik hatáskörrel a kért kártérítések megítélésére, harmadszor az EKB felelőssége jogilag kötelező erejű aktus elfogadására vonatkozó hatáskör hiányában nem állapítható meg, és negyedszer, eljárási kötelezettség hiányában nem áll fenn mulasztás miatti, szerződésen kívüli felelősség.
- 28 A felperesek vitatják, hogy keresetük elfogadhatatlan lenne.

A kereset elévüléséről és a melléletek elfogadhatóságáról

- 29 Az EKB megjegyzi, hogy egyrészt a felperesek által hivatkozott károk a 2012. március 9-én közzétett PSI-ből erednek, másrészt pedig a felpereseknek a Törvényszék Hivatalához 2017. február 16-án benyújtott jelen keresete hiánypótlási kérelmek tárgyát képezte, amely kérelmeknek a felperesek 2017. március 15-én tettek eleget. Az EKB ebből azt a következtetést vonja le, hogy a felperesek keresetét csak 2017. március 15-én terjesztették a Törvényszék elé, következésképpen az említett kereset az Európai Unió Bírósága alapokmányának a Törvényszék eljárási szabályzatának 76. cikkével összefüggésben értelmezett 46. cikke alkalmazásában elévült.
- 30 Az Európai Unió Bírósága alapokmányának 46. cikke értelmében a szerződésen kívül okozott károkért való felelősségre vonatkozó ügyekben az Unió elleni eljárás megindításának joga az erre okot adó esemény felmerülésétől számított öt év alatt évül el. Az elévülés megszakad, ha a Törvényszékhez keresetet nyújtottak be. Az említett alapokmány 46. cikke rögzíti, hogy ezt a cikket az EKB ellen szerződésen kívül okozott károkért való felelősségre vonatkozóan benyújtott keresetekre is alkalmazni kell.
- 31 A jelen ügyben a felperesek úgy vélik, hogy a 2012. február 17-én elfogadott vitatott vélemény jelenti az EKB szerződésen kívüli felelősségére okot adó eseményt. A felperesek 2017. február 16-án nyújtották be a kártérítési keresetüket. Keresetüket következésképpen az említett vélemény elfogadásától számított öt éven belül nyújtották be, így az nem tekinthető elévültnek.
- 32 Ezt a következtetést nem kérdőjelezi meg az a körülmény, hogy a keresetlevél a Törvényszék Hivatala részéről hiánypótlási kérelmek tárgyát képezte, amelyek először is folyamatos oldalszámozással ellátott melléleteknek azon eljárási irattól elkülönülő benyújtására vonatkoztak, amelyhez azokat csatolták (lásd: a Törvényszék eljárási szabályzata gyakorlati végrehajtási rendelkezéseinek [HL 2015. L 152., 1. o.] e kérelmek időpontjában alkalmazandó változata [a továbbiakban: gyakorlati végrehajtási rendelkezések] 2. mellékletének k) pontja), másodsor pedig az eljárási irat hiteles másolatának mellékleteivel együtt történő benyújtására vonatkoztak (lásd a gyakorlati végrehajtási rendelkezések 2. mellékletének h), j) és m) pontját), valamint az sem, hogy a felperesek e hiányosságokat csak 2017. március 15-én orvosolták.
- 33 Az EKB állításával ellentétben a keresetlevélre vonatkozó hiánypótlás ugyanis főszabály szerint nem érinti sem a Törvényszék előtti keresetindítás időpontját, sem azt, hogy a keresetlevél az EUMSZ 263. cikk hatodik bekezdésében vagy az Európai Unió Bírósága alapokmányának 46. cikkében előírt határidőn belül benyújtottnak minősül-e. A gyakorlati végrehajtási rendelkezések 111. pontjának alkalmazásában az, ha a keresetlevél az említett rendelkezések 2. mellékletében említett alaki hiányosságokat tartalmaz, csupán azt eredményezheti, hogy a keresetlevelet később kézbesítik. Ha a keresetlevél tekintetében hiánypótlással élnek, az említett keresetlevél Törvényszékhez történő benyújtásának napja tehát változatlan marad. A keresetlevél csak akkor minősül elfogadhatatlan módon

benyújtottnak, ha nem rendelkezik az eljárási szabályzat 76. cikkében említett lényeges elemekkel, és ezeket az elemeket az keresetindítási határidő lejártáig nem nyújtják be (lásd ebben az értelemben: 1984. november 27-i Bensider és társai kontra Bizottság ítélet, 50/84, EU:C:1984:365, 8. pont; 2011. december 16-i Enviro Tech Europe és Enviro Tech International kontra Bizottság ítélet, T-291/04, EU:T:2011:760, 95. pont), vagy ha amiatt képezi hiánypótlási kérelem tárgyát, hogy nem felel meg a gyakorlati végrehajtási rendelkezések I. mellékletében meghatározott követelményeknek és a felperes nem végzi el a kért hiánypótlást (lásd a gyakorlati végrehajtási rendelkezések 110. pontját).

- 34 Az EKB megállapította továbbá, hogy a keresetlevélhez csatolt több mellékletet nem fordítottak le görög nyelvről az eljárás nyelvére, azaz németre. A tárgyaláson a Törvényszék kérdésére az EKB pontosította, hogy az említett mellékleteknek az eljárás nyelvén készült fordításának hiányából azt a következtetést vonja le, hogy ezeket mint elfogadhatatlanokat el kell utasítani.
- 35 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az eljárási szabályzat 46. cikkének (2) bekezdése értelmében minden, az eljárás nyelvétől eltérő nyelven megfogalmazott, benyújtott vagy csatolt melléklethez csatolni kell annak az eljárás nyelvén készített fordítását is. Ugyanezen cikk (3) bekezdése mindazonáltal rögzíti, hogy nagy terjedelmű mellékletek esetében a fordítás kivonatokra korlátozódhat. A keresetlevélhez csatolt iratoknak az eljárás nyelvén készült fordítása tehát nem jelent olyan követelményt, amelynek szisztematikusan eleget kell tenni. Következésképpen a fordítása hiánya nem járhat ezen iratok hivatalból megállapítandó elfogadhatatlanságával.
- 36 Ráadásul a gyakorlati végrehajtási rendelkezések 108. pontjából (a Törvényszék gyakorlati végrehajtási rendelkezéseinek módosítását [HL 2018. L 294., 23. o.; helyesbítés: HL 2018. L 296., 40. o.]) követően jelenleg a 99. pont) kitűnik, hogy ha az eljárási irathoz mellékelte iratoknak az eljárás nyelvén készített fordítását nem csatolták, a hivatalvezető e hiány pótlására felhívja az érintett felet, ha ez a fordítás az eljárás szabályszerű lefolyásának céljából szükségesnek tűnik. A jelen ügyben nem került sor ilyen felhívásra, így nem tekintették úgy, hogy a fordítás hiánya befolyásolná az eljárás szabályszerű lefolyását.
- 37 E pontosításokra figyelemmel meg kell állapítani, hogy a szóban forgó mellékletek eljárás nyelvén készült fordításának hiánya egyrészt nem minősül az elfogadhatatlanságukhoz vezető szabálytalanságnak, másrészt pedig nem teszi kétségessé a keresetlevél benyújtásának napját, és következésképpen a jelen kereset elévülésének hiányát.
- 38 A fenti okok összessége alapján el kell utasítani az EKB azon állításait, amelyek szerint a felperesek keresete elévült, és az eljárás nyelvére le nem fordított mellékletek elfogadhatatlanok.

A Törvényszék hatásköréről

- 39 Az EKB véleménye szerint az állítólagos kárt tisztán nemzeti intézkedés okozta. Következésképpen az EKB szerződésen kívüli felelőssége nem állapítható meg, és a Törvényszék nem rendelkezik hatáskörrel.
- 40 Ezen állítás alátámasztása érdekében az EKB először is azt állítja, hogy a felperesek által állítólag elszenvedett veszteségek nem az EKB magatartásából, hanem egyrészt a 4050/2012. sz. törvényt elfogadó görög parlament magatartásából, másrészt pedig a hitelviszonyt megtestesítő érintett értékpapírok tulajdonosai többségének döntéséből következnek. Másodszor, valamely tagállam államadóságának átütetése kizárólag a tagállamok hatáskörébe tartozik. Ezért a Görög Köztársaság a 4050/2012. sz. törvény elfogadásával nem az Unió jogát hajtotta végre az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 51. cikkének (1) bekezdése értelmében véve. Harmadszor, függetlenül attól, hogy a 4050/2012. sz. törvény az Unió jogát hajtja-e végre, a felperesek minden állítólagos veszteségét a Görög Köztársaságnak, és nem az EKB-nak kell megtérítenie, mivel az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének alkalmazásában a tagállamok kötelesek megtenni a megfelelő intézkedéseket az uniós

jogból eredő kötelezettségeik, többek között az uniós jog megsértéséből eredő jogellenes következmények megszüntetésére vonatkozó kötelezettség teljesítésének biztosítása érdekében. Negyedszer, a vitatott vélemény nem a PSI különleges jellemzőire vonatkozik, és nem is vonatkozhat azokra. A PSI javasolására vonatkozó döntés és a PSI kialakítása kizárólag a Görög Köztársaság szerveinek feladata volt. Ezenfelül a PSI feltételeinek elfogadásáról való döntést a magánhitelezők minősített többsége hozta meg.

- 41 A felperesek véleménye szerint a vitatott vélemény az egyik meghatározó oka annak, hogy a görög állam a 4050/2012. sz. törvényt elfogadta és végrehajtotta.
- 42 Ezen érvekre tekintettel fontos emlékeztetni arra, hogy az EUMSZ 340. cikk harmadik bekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 268. cikk alkalmazásában a Törvényszék a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően hatáskörrel rendelkezik az EKB által okozott károkra vonatkozó jogvitákban.
- 43 Mivel a felperesek azt állítják, hogy a kárak a vitatott vélemény EKB általi elfogadásából ered, a Törvényszék az EUMSZ 268. cikk és az EUMSZ 340. cikk alapján hatáskörrel rendelkezik ezen állítás vizsgálatára.
- 44 Ezt a következtetést nem érvényteleníti az a körülmény, hogy az EKB szerint a felperesek kárát nem a vitatott vélemény, hanem a Görög Köztársaságnak és a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok más tulajdonosainak a cselekményei okozták.
- 45 Ez a kérdés ugyanis az Unió szerződésen kívüli felelősségének megállapításához szükséges feltételek vizsgálatára, vagyis a jelen ügyben a felelősséget kiváltó tény, valamint az e tény és az állítólagos kár közötti okozati összefüggés meghatározására vonatkozik, amelyek a jelen kereset érdemi vizsgálatának tárgyát képezik (lásd ebben az értelemben: 1998. január 29-i Dubois et Fils kontra Tanács és Bizottság ítélet, T-113/96, EU:T:1998:11, 34. pont; 2017. május 3-i Sotiropoulou és társai kontra Tanács ítélet, T-531/14, nem tették közzé, EU:T:2017:297, 58–61. pont).
- 46 Abban az esetben, ha Törvényszéknek azt kellene megállapítania, hogy az állítólagos károkat nem a vitatott vélemény okozta, ez a következtetés nem módosítaná sem a jelen kereset – az EKB-nak a felperesek részére kártérítés fizetésére való kötelezésére irányuló – tárgyának a terjedelmét, sem pedig a Törvényszék e kereset elbírálására vonatkozó hatáskörét. Ebben az esetben ugyanis a Törvényszék hatáskörrel rendelkezik annak megállapítására, hogy a szóban forgó kár nem tudható be az EKB-nak, valamint arra, hogy a keresetet mint megalapozatlant elutasítsa.
- 47 Ennélfogva el kell utasítani az EKB azon érvét, amely szerint a Törvényszék nem rendelkezik hatáskörrel a felperesek által hivatkozott szerződésen kívüli felelősség megállapítására.

A jogilag kötelező erejű utasítások adására való jog hiányában a szerződésen kívüli felelősség hiányáról

- 48 Az EKB úgy véli, hogy a felperesek keresete elfogadhatatlan, mivel az EKB azzal, hogy az EUMSZ 127. cikk (4) bekezdése és az EUMSZ 282. cikk (5) bekezdése alkalmazásában elfogadta véleményét, nem gyakorolt olyan hatáskört, amely feljogosította volna jogilag kötelező erejű utasítások adására. Ennélfogva az EKB szerint ilyen vélemény adása nem válthatja ki szerződésen kívüli felelősséget.
- 49 Ezen állítás alátámasztására az EKB úgy véli, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az uniós intézmények és a nemzeti hatóságok közötti együttműködés vagy az uniós intézmények által nyújtott nem kötelező jellegű technikai segítségnyújtás nem válthatja ki az Unió magánszemélyekkel szembeni szerződésen kívüli felelősségét. A kártérítési kereset elfogadhatatlan, ha az uniós intézmény intézkedése tisztán politikai jellegű. Ráadásul a Görög Köztársaság a jelen ügyben tisztán nemzeti

hatáskörbe tartozó területen járt el. Végül az EKB vitatja egyrészt, hogy az újabb keletű ítélkezési gyakorlat elfogadta volna, hogy az uniós intézmények nem kötelező erejű jogi aktusai kiválthatnák az Unió szerződésen kívüli felelősségét, ha ezek az aktusok a nemzeti hatóságok jogellenes magatartásához vezettek, másrészt pedig azt, hogy véleményei jogilag kötelező erejűek lennének a tagállamok számára.

- 50 A felperesek vitatják ezen érveket.
- 51 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a kártérítési kereset önálló kereseti formát képez, amely a keresetek rendszerében saját funkciót tölt be, és sajátos tárgyára figyelemmel meghatározott feltételekkel vehető igénybe. Míg a megsemmisítés iránti kereset és az intézményi mulasztás megállapítása iránti kereset arra irányul, hogy szankcionálja valamely jogilag kötelező erejű aktus jogellenességét vagy az ilyen aktus hiányát, a kártérítési kereset tárgya a valamely uniós intézménynek vagy szervnek betudható aktusból vagy jogellenes magatartásból eredő sérelem orvoslása iránti kérelem (2015. október 7-i Accorinti és társai kontra EKB ítélet, T-79/13, EU:T:2015:756, 61. pont).
- 52 Az Uniónak az uniós jog valamely uniós intézménynek vagy szervnek betudható megsértésével magánszemélyeknek okozott kárért való szerződésen kívüli felelősségére vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlat szerint, amely az EKB EUMSZ 340. cikk harmadik bekezdésében rögzített szerződésen kívüli felelősségére megfelelően alkalmazandó, három feltétel fennállásakor kerül a kártérítéshez való jog elismerésre, nevezetesen: a megsértett jogszabály célja, hogy a magánszemélyeket jogokkal ruhazza fel és a jogsértés kellően súlyos, a kár valódiságát bizonyítják, és végül, közvetlen okozati összefüggés áll fenn az aktus kibocsátóját terhelő kötelezettség megsértése és a sérelmet szenvedett személyek kára között (lásd ebben az értelemben: 2003. július 10-i Bizottság kontra Fresh Marine ítélet, C-472/00 P, EU:C:2003:399, 25. pont; 2004. március 23-i Ombudsman kontra Lamberts ítélet, C-234/02 P, EU:C:2004:174, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2017. április 4-i Ombudsman kontra Staelen ítélet, C-337/15 P, EU:C:2017:256, 31. pont).
- 53 Ekképpen csak valamely intézmény kellően súlyos sérelmet okozó jogellenes magatartása alapozhatja meg az Unió e felelősségét. Az uniós jog kellően súlyos megsértésének megállapítását lehetővé tévő döntő tényező az, hogy az intézmény a mérlegelési jogkörének korlátait nyilvánvalóan és súlyosan túllépte-e (lásd: 2000. július 4-i Bergaderm és Goupil kontra Bizottság ítélet, C-352/98 P, EU:C:2000:361, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2017. április 4-i Ombudsman kontra Staelen ítélet, C-337/15 P, EU:C:2017:256, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az uniós jog pusztán megsértése csak abban az esetben lehet elegendő a kellően súlyos jogsértés megállapításához, ha ez az intézmény vagy szerv csak meglehetősen csekély, illetve semmilyen mérlegelési mozgástérrel nem rendelkezik (lásd: 2015. október 7-i Accorinti és társai kontra EKB ítélet, T-79/13, EU:T:2015:756, 67. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A jogszabály kellően súlyos megsértésének kritériumát egyébiránt nem csupán egyedi aktus, hanem egyedi mulasztás esetén is alkalmazni kell (lásd ebben az értelemben: 2017. november 16-i Acquafarm kontra Bizottság ítélet, T-458/16, nem tették közzé, EU:T:2017:810, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 54 Következésképpen annak megállapításához, hogy fennáll-e valamely intézmény szerződésen kívüli felelőssége, értékelni kell ezen intézmény azon magatartását, amely az állítólagos kárt okozta (lásd ebben az értelemben: 2004. március 23-i Ombudsman kontra Lamberts ítélet, C-234/02 P, EU:C:2004:174, 60. pont), vagyis a jelen ügyben azt, hogy az EKB vitatott véleményének elfogadása valamely uniós jogszabály kellően súlyos megsértésének minősül-e, amely a felperesek által hivatkozott kárt okozta.
- 55 A megsemmisítés iránti keresettel ellentétben a kártérítési kereset elfogadhatósága nem függ az állítólagos kárt okozó aktus határozati vagy kötelező jellegétől. Szerződésen kívüli felelősséget bármely, kárt okozó magatartás megalapozhat (lásd ebben az értelemben: 2004. március 23-i Ombudsman kontra Lamberts ítélet, C-234/02 P, EU:C:2004:174, 50–52. és 60. pont; lásd még valamely magatartás

tanúsítására vagy tartózkodásra vonatkozó kötelezettség megsértését illetően: 2016. szeptember 20-i Ledra Advertising és társai kontra Bizottság és EKB ítélet, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 55–59., 67. és 68. pont; egy indokolással ellátott véleményt illetően: 2009. december 18-i Arizmendi és társai kontra Tanács és Bizottság ítélet, T-440/03, T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 és T-484/04, EU:T:2009:530, 66–69. pont; egy egyedi mulasztást illetően: 2017. november 16-i Acquafarm kontra Bizottság ítélet, T-458/16, nem tették közzé, EU:T:2017:810, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ha ugyanis az uniós bíróság nem értékelhetné valamely uniós intézmény vagy szerv magatartásának jogszerűségét, az megakadályozná az EUMSZ 268. cikkben és az EUMSZ 340. cikk második és harmadik bekezdésében szereplő eljárás hatékony érvényesülését (lásd ebben az értelemben: 2004. március 23-i Ombudsman kontra Lamberts ítélet, C-234/02 P, EU:C:2004:174, 61. pont).

- 56 Következésképpen az EKB nem hivatkozhat a 2004. március 23-i Ombudsman kontra Lamberts ítéletet (C-234/02 P, EU:C:2004:174, 31–94. pont) megelőző ítélkezési gyakorlatra, amely pusztán azon az alapon utasította el a kártérítési kereseteket mint elfogadhatatlanokat, hogy a hivatkozott jogellenesség joghatásokkal nem rendelkező aktushoz kapcsolódott (1991. június 13-i Sunzest kontra Bizottság végzés, C-50/90, EU:C:1991:253, 17–20. pont; 1991. október 4-i Bosman kontra Bizottság végzés, C-117/91, EU:C:1991:382, 20. pont; 1996. december 10-i Söktas kontra Bizottság végzés, T-75/96, EU:T:1996:183, 49. pont). Az EKB véleménye ellen indított kártérítési kereset elfogadhatósága tehát nem függhet attól, hogy e vélemény jogilag kötelező erejű volt-e. Egy kártérítési kereset elfogadhatatlannak való nyilvánítása pusztán azon az alapon, hogy az állítólagos kárt okozó aktus nem kötelező jellegű, ellentétes lenne e jogorvoslat céljával és hatékonyságával.
- 57 Hasonlóképpen, az a körülmény, hogy a vitatott vélemény politikai jellegű, és hogy az EKB nem volt köteles ilyen vélemény elfogadására, nem érinti a jelen kereset elfogadhatóságát. Valamely intézmény mérlegelési jogköréből ugyanis nem következik, hogy függetlenítheti magát attól a kötelezettségétől, hogy mind a magasabb szintű jogszabályoknak, mint a Szerződések és az uniós jog általános elvei, mind az alkalmazandó másodlagos jognak megfelelően járjon el. Amennyiben ezen aktus jogszerűségének a kérdése merül fel egy kártérítési keresetben, akkor azt az említett intézményre vonatkozó kötelezettség szerint kell megítélni (2009. december 18-i Arizmendi és társai kontra Tanács és Bizottság ítélet, T-440/03, T-121/04, T-171/04, T-208/04, T-365/04 és T-484/04, EU:T:2009:530, 66. pont). Végül az a körülmény, hogy az EKB azt állítja, hogy a Görög Köztársaság tisztán nemzeti hatáskörbe tartozó területen járt el, nem kérdőjelezi meg azt, hogy a felperesek a jelen ügyben az EKB cselekményét vitatják, és hogy a Törvényszék hatáskörrel rendelkezik e kifogás érdemi vizsgálatára.
- 58 Következésképpen el kell utasítani az EKB azon érvét, amely szerint a felperesek keresete elfogadhatatlan azon az alapon, hogy az EKB a vitatott vélemény elfogadásával nem gyakorolt olyan hatáskört, amely feljogosította volna arra, hogy a Görög Köztársaságnak jogilag kötelező erejű utasításokat adjon.

Az eljárásra vonatkozó jogi kötelezettség hiányában a mulasztás miatti szerződésen kívüli felelősség hiányáról

- 59 Az EKB azt állítja, hogy a felperesek keresete elfogadhatatlan, mivel az állítólagos tétlenséggel nem sértett meg eljárási kötelezettséget, amely kiválthatná szerződésen kívüli felelősségét. Közlelebről, az EKB a következő okokból vitatja, hogy őt a felperesek tulajdonhoz való jogának védelmére vonatkozó kötelezettség terhelné. Először is, az EUMSZ 288. cikk (5) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 127. cikk (4) bekezdésének megfelelően az EKB által előterjesztett vélemények jogilag nem kötelezőek. Mivel a tagállamokat nem kötik az EKB véleményei, az EKB ezen eszközzel nem tudja biztosítani a felperesek alapvető jogainak hatékony védelmét. Ráadásul ugyanezen rendelkezések értelmében az EKB nem köteles a vélemények közzétételére. Másodsor, az EKB megjegyzi, hogy az EUMSZ 17. cikk (1) bekezdése értelmében nem köteles az Unió általános érdekeinek előmozdítására és az uniós jog alkalmazásának felügyelésére. Az EKB szerint a vele való konzultációnak és a vitatott

véleménynek a tárgya nem annak meghatározása volt, hogy a PSI mint olyan kívánatos-e vagy nem, hanem az a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírokra vonatkozó KFZ bevezetésének technikai részleteire vonatkozott. Harmadszor, sem a Görög Köztársaságot, sem pedig analógia útján az EKB-t nem terheli semmilyen, a felperesek befektetéseinek és tulajdonának védelmére vonatkozó kötelezettség.

- 60 A felperesek vitatják ezeket a megállapításokat.
- 61 Ezen érvekre tekintettel meg kell állapítani, hogy az a kérdés, hogy felelőssé tehető-e az EKB azért, hogy a vitatott véleményben – azon az alapon, hogy nincs eljárási kötelezettsége – nem tájékoztatta a Görög Köztársaságot a 4050/2012. sz. törvénytervezete esetleges jogellenességéről, a kártérítési kereset érdeméhez, és nem annak elfogadhatóságához kapcsolódik.
- 62 Az ugyanis, hogy az EKB jogellenesen járt-e el, amikor nem hívta fel a Görög Köztársaság figyelmét a 4050/2012. sz. törvénytervezete állítólagosan jogellenes jellegére, a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető valamely jogszabály EKB általi, e mulasztásból adódó kellően súlyos megsértésének fennállására vonatkozó feltételt érinti.
- 63 Ennélfogva el kell utasítani az EKB azon állítását, amely szerint a felperesek keresete az eljárásra vonatkozó jogi kötelezettség hiányában és az eljárás elmulasztása miatti szerződésen kívüli felelősség hiányában elfogadhatatlan.

Az ügy érdeméről

Előzetes észrevételek

- 64 A felperesek szerint az EKB valamennyi tevékenysége keretében köteles tiszteletben tartani az alapvető jogokat, amely folytán a valamely tagállam törvénytervezetere vonatkozó véleményben köteles rávilágítani az alapvető jogoknak a tervezett törvény elfogadásával és végrehajtásával összefüggő megsértésére. Márpedig a felperesek álláspontja szerint az EKB a vitatott véleményben elmulasztotta jelezni, hogy a 4050/2012. sz. törvény sérti először is a *pacta sunt servanda* elvét, másodsor a Charta 17. cikkének (1) és (2) bekezdését, harmadszor az EUMSZ 63. cikket, és negyedszer az EUMSZ 124. cikket. E mulasztások kárt okoztak, amelynek összege F. Steinhoff esetében 314 000 eurót, E. Filbry esetében 54 950 eurót, a Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg esetében 2 355 000 eurót, W. Bäcker esetében 303 795 eurót, és az EMB Consulting esetében 750 460 eurót tesz ki.
- 65 Az EKB szerint a jelen ügyben a szerződésen kívüli felelősségének a megállapításához szükséges feltételek egyike sem teljesül.
- 66 Ezen állítólagos jogsértések mindegyikének, valamint az e jogsértések és az állítólagos károk közötti okozati összefüggésnek a vizsgálata előtt emlékeztetni kell arra, hogy az EKB-nak az EUMSZ 340. cikk harmadik bekezdésében rögzített szerződésen kívüli felelőssége három együttes feltétel teljesülését feltételezi, nevezetesen: a megsértett jogszabály célja, hogy a magánszemélyeket jogokkal ruházza fel és a jogsértés kellően súlyos, a kár valódiságát bizonyítják, és végül, közvetlen okozati összefüggés áll fenn az aktus kibocsátóját terhelő kötelezettség megsértése és a sérelmet szenvedett személyek kára között (lásd a fenti 52–54. pontot).
- 67 Egyébiránt emlékeztetni kell az EKB véleményezési hatáskörének terjedelmére.

- 68 Az EUMSZ 127. cikk (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az EKB-val konzultálni kell a nemzeti hatóságok részéről az EKB hatáskörébe tartozó valamennyi jogszabálytervezettel kapcsolatban az Európai Unió Tanácsa által meghatározott kereteken belül és feltételek mellett. Hasonlóképpen, az EUMSZ 282. cikk (5) bekezdése rögzíti, hogy az EKB-val konzultálni kell a hatáskörébe tartozó valamennyi uniós jogi aktusra irányuló javaslattal, továbbá valamennyi nemzeti jogszabálytervezettel kapcsolatban, és a hatáskörébe tartozó területeken véleményt terjeszthet elő.
- 69 A nemzeti hatóságoknak az Európai Központi Bankkal a jogszabálytervezetéről folytatott konzultációjáról szóló, 1998. június 29-i 98/415/EK tanácsi határozat (HL 1998. L 189., 42. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 1. kötet, 446. o.) (3) preambulumbekkezdésében rögzíti, hogy a tagállamok hatóságainak az EKB-val való konzultációs kötelezettsége nem érinti e hatóságoknak az e tervezetekben említett ügyekkel kapcsolatos felelősségét, valamint, hogy a tagállamoknak konzultálniuk kell az EKB-val az EKB hatáskörébe tartozó valamennyi jogszabálytervezetről. Ezenkívül a 98/415 határozat (6) preambulumbekkezdése kimondja, hogy az EKB-val folytatott konzultáció nem hosszabbíthatja meg aránytalanul a tagállamokban a jogszabályok elfogadására irányuló eljárásokat, és hogy az EKB számára a véleménye előterjesztésére nyitva álló határidőknek lehetővé kell tenniük, hogy az EKB a szükséges körültekintéssel vizsgálja meg a hozzá benyújtott szövegeket.
- 70 E preambulumbekkezdések tartalma megtalálható a 98/415 határozat rendelkezéseiben is. Így a 98/415 határozat 2. cikke értelmében a tagállamok hatóságai konzultálnak az EKB-val valamennyi olyan jogszabálytervezettel kapcsolatban, amely az EUM-Szerződés alapján az EKB hatáskörébe tartozik, és különösen a valutaügyekről, a fizetőeszközökről, a nemzeti központi bankokról, a monetáris, pénzügyi, banki, fizetési rendszerrel és fizetési mérleggel kapcsolatos statisztikák gyűjtéséről, összeállításáról és továbbításáról, a fizetési és elszámolási rendszerekről, valamint a pénzügyintézetekre vonatkozó szabályokról, amennyiben azok lényegesen befolyásolják a pénzügyintézetek és pénzpiacok stabilitását. Ezenkívül a 98/415 határozat 4. cikke rögzíti, hogy ebből a célból a tagállamok biztosítják, hogy egy olyan megfelelő időpontban konzultálnak az EKB-val, amely a jogszabálytervezetet kezdeményező hatóság számára lehetővé teszi, hogy döntésének meghozatala előtt figyelembe vegye az EKB véleményét; amennyiben az adott jogszabályokat egy másik hatóság fogadja el, a tagállam gondoskodik arról, és hogy az EKB véleményét e hatóságnak is a tudomására hozzák.
- 71 Először is e rendelkezésekből kitűnik, hogy az EKB véleményei nem kötik a nemzeti hatóságokat. A 98/415 határozat (3) preambulumbekkezdése és 4. cikke értelmében ugyanis a nemzeti hatóságoknak csak figyelembe kell venniük e véleményeket, és e vélemények nem érintik e hatóságoknak az e tervezetekben említett ügyekkel kapcsolatos felelősségét. Ebből következik, hogy noha az EKB-val való konzultáció kötelezettsége megköveteli, hogy az EKB hasznosan a nemzeti hatóságok tudomására hozhassa álláspontját, nem kötelezheti a nemzeti hatóságokat arra, hogy azt kövessék. Ha a jogalkotó szándéka az lett volna, hogy az EKB beavatkozását a tartalmát tekintve jogilag kötelezővé tegye, engedélyezési, és nem véleményezési hatáskörrel ruházta volna fel az EKB-t. Márpedig a fenti 55. pontban kifejtett okokból az a megállapítás, hogy az EKB véleményei nem kötik a nemzeti hatóságokat, nem zárja ki eleve, hogy e vélemények kiválthassák az EKB felelősségét.
- 72 Másodszor meg kell állapítani, hogy az EKB a véleményei elfogadása során széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik. Ebben az értelemben már megállapítást nyert, hogy az EUMSZ 127. cikk és az EUMSZ 282. cikk, valamint az Európai Központi Bankok Európai Rendszere (KBER) alapokmányának 18. cikke széles mérlegelési jogkört ruház az EKB-ra, amelynek gyakorlása magában foglalja a gazdasági és társadalmi rend, valamint a gyorsan változó helyzetek összetett értékelését, amelyet az eurórendszer, vagy akár a teljes Unió kontextusában kell elvégezni. Megállapítást nyert különösen, hogy e mérlegelési jogkör gyakorlása egyrészt magában foglalja azt, hogy az EKB-nak összetett és bizonytalan gazdasági fejlődési folyamatokat kell előre látnia és értékelnie, mint például a tőkepiacok, a pénzkínálat és az inflációs ráta változásait, melyek befolyásolják az eurórendszer és a fizetési és hitelrendszerek megfelelő működését, és másrészt politikai, gazdasági és szociális jellegű döntéseket kell hoznia, melyek megkövetelik a fő célként az árstabilitás fenntartását előíró EUMSZ 127. cikk (1) bekezdésében meghatározott különböző célkitűzések közötti egyensúly megteremtését, és az azok közötti választást

(lásd ebben az értelemben: 2017. január 24-i *Nausicaa Anadyomène és Banque d'escompte kontra EKB* ítélet, T-749/15, nem tették közzé, EU:T:2017:21, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Cruz Villalón főtanácsnok *Gauweiler és társai* ügyre vonatkozó indítványa, C-62/14, EU:C:2015:7, 111. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 73 Az EKB-t a véleményei elfogadása során megillető széles mérlegelési jogkör tehát azt jelenti, hogy az EKB szerződésen kívüli felelősségét csak e mérlegelési jogkör korlátainak nyilvánvaló és súlyos túllépése válthatja ki (lásd a fenti 53. és 72. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

A pacta sunt servanda elvének megsértéséről

- 74 A felperesek szerint a Görög Köztársaság a 4050/2012. sz. törvény útján nem iktathatott be érvényesen felülvizsgálati záradékokat a hitelviszonyt megtestesítő fennálló értékpapírokra vonatkozó feltételekbe. Ezt kizárja a szerződések jogáról szóló 1969. május 23-i Bécsi Egyezmény 26. cikkében rögzített – és a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) által elismert – *pacta sunt servanda* nemzetközi jogi elv, amely egyezményhez a Görög Köztársaság is csatlakozott. A felperesek ezért úgy vélik, hogy az EKB-nek a vitatott véleményben fel kellett volna ismernie, hogy a Görög Köztársaság ezt az elvet megsértené egy olyan törvény elfogadásával, amely a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok kötelező cseréjét írja elő az e cserét ellenző magánhitelezők számára. Az a körülmény, hogy az EKB ezt nem tette meg, a kötelezettségeit sértő mulasztásnak minősül.
- 75 Egyébiránt a felperesek vitatják, hogy a Görög Köztársaság a jelen ügyben a szerződéses jogaik módosításának igazolása érdekében hivatkozhatna a *rebus sic stantibus* elvére. Ezen érv alátámasztására a felperesek először is hangsúlyozzák, hogy a hitelviszonyt megtestesítő vitatott értékpapírokat olyan időszakban bocsátották ki, amikor a nemzetközi pénzügyi közösség már egyhangúlag megkövetelte, hogy a hitelviszonyt megtestesítő állami értékpapírokat KFZ-vel lássák el. Másodsor, a felperesek kérése ellenére a Görög Köztársaság szándékosan eltekintett attól, hogy a hitelviszonyt megtestesítő vitatott értékpapírok kibocsátásakor KFZ-t alkalmazzon. Harmadszor, 2003 áprilisában a tagállamok megállapodtak annak szükségességéről, hogy a nemzetközi kötvénykibocsátásokat KFZ-vel lássák el (lásd a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság 2004. november 12-i ECFIN/CEFCPE (2004) REP 50483 final jelentésének 1. mellékletét, 7. o.), és 2003 szeptemberében a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság jóváhagyta a kötvénykibocsátásokra irányadó feltételekben való alkalmazásra szánt kikötések magját. Negyedszer, 2004 novembere óta a „G20-akhoz tartozó államok központi bankjainak elnökei” ajánlják KFZ szerepeltetését a kötvénykibocsátásról szóló szerződésekben, a többségi döntések végrehajtásának elősegítése érdekében (lásd a 2004. október 26-i „Report to the EFC-Implementation of the EU commitment on Collective Action Clauses in documentation of International Debt Insurance” című ajánlást). Ötödször, az azzal kapcsolatos aggályokat, hogy a KFZ-k magasabb kockázati felárakkal járhatnak, és így növelik az állam finanszírozási költségeit, a 2003-ban A. Richards és M. Gugiatti által végzett kutatások („The Use of Collective Action Clauses in New York Law Bonds of Sovereign Borrowers”, *Journal of International Law*, 2004, 815. és azt követő oldalak; Szodruch, A., *Staateninsolvenz und private Gläubiger*, BWV Verlag, 2008, 226. o.) nem erősítették meg. A felperesek ezért úgy vélik, hogy mivel a Görög Köztársaság úgy döntött, hogy nem iktat be KFZ-t a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírjaiba, noha a hitelviszonyt megtestesítő állami értékpapírokba történő beiktatásukkal kapcsolatos e vitára sor került, az olyan megváltozott körülmények bekövetkezésekor, amelyek kezelésére a KFZ kifejezetten szolgál, nem hivatkozhat arra, hogy kényszerből írt elő átütemezést.
- 76 Az EKB vitatja ezeket az állításokat. Az EKB mindenekelőtt úgy ítéli meg, hogy nem volt feladata, hogy a vitatott véleményben jelezze a *pacta sunt servanda* elvnek a 4050/2012. sz. törvény általi esetleges megsértését, továbbá, hogy maga az EKB nem sérthette meg ezt az elvet, és végül, hogy a *rebus sic stantibus* alkalmazására tekintettel nem került sor az előbbi elv megsértésére.

- 77 Amint arra a Törvényszék a fenti 52. pontban emlékeztetett, az EKB szerződésen kívüli felelősségét csak a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogi szabály kellően súlyos megsértése válthatja ki. A magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogi szabály megsértésére vonatkozó feltétel hatékony érvényesülésének biztosításához az szükséges, hogy a hivatkozott szabály által kínált védelem az arra hivatkozó személy vonatkozásában érvényesüljön, tehát az, hogy ez a személy azon személyek körébe tartozzon, akik számára a szóban forgó szabály jogokat keletkeztet. Nem fogadható el kártérítési jogalapként az olyan jogszabály, amely a magánszemélyt az általa hivatkozott jogellenességgel szemben nem védi, hanem más magánszemélyt részesít védelemben (lásd ebben az értelemben: 2005. október 19-i Cofradía de pescadores „San Pedro de Bermeo” és társai kontra Tanács ítélet, T-415/03, EU:T:2005:365, 96. pont; 2015. december 3-i CN kontra Parlament ítélet, T-343/13, EU:T:2015:926, 86. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 78 A jelen ügyben az, hogy a felperesek a Görög Köztársaság által kibocsátott és garantált, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat jegyezték, a felperesek és a Görög Köztársaság közötti szerződéses jogviszonyt teremtett. E szerződéses jogviszonyra nem irányadó a szerződések jogáról szóló Bécsi Egyezmény 26. cikkében szereplő *pacta sunt servanda* elv. Ezen Egyezmény 1. cikke alkalmazásában ugyanis ezt az Egyezményt csak az államok közötti szerződésekre kell alkalmazni. Következésképpen a szerződések jogáról szóló Bécsi Egyezmény 26. cikke nem minősül a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabálynak.
- 79 A Bíróság ugyanakkor megállapította, hogy a *pacta sunt servanda* elv valamennyi jogrend alapelve (1998. június 16-i Racke ítélet, C-162/96, EU:C:1998:293, 49. pont). Így a *pacta sunt servanda* elve az uniós jog egyik általános, szerződésekre vonatkozó alapelvét is jelöli, amely szerint egy érvényesen létrejött szerződés köti az azt megkötő feleket (lásd ebben az értelemben: Trstenjak főtanácsnok Dominguez ügyre vonatkozó indítványa, C-282/10, EU:C:2011:559, 96. pont; Kokott főtanácsnok Pujante Rivera ügyre vonatkozó indítványa, C-422/14, EU:C:2015:544, 55. pont).
- 80 A valamely szerződésben részes felek jogai és kötelezettségei mindazonáltal főszabály szerint csak e feleket kötik. A szerződések jogának olyan általános elvei, mint a *pacta sunt servanda* elv is, nem kérdőjelezzik meg a szerződő felet megillető jogok e relatív hatályát.
- 81 Ezenkívül az EKB véleményeinek címzettjei nem a magánszemélyek, és fő tárgyakat nem a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok valamely tagállam általi kibocsátását követően valamely magánszemély és e tagállam között fennálló szerződéses jogviszony képezi. A 98/415 határozat 2. cikke értelmében ugyanis az EKB véleményeinek címzettjei az EKB-val történő konzultációra köteles tagállami hatóságok, és nem a magánszemélyek. Egyébiránt az EKB véleményezési hatáskörének nem az a célja, hogy a szerződő felek jogait és kötelezettségeit értékelje, hanem az az EKB-nak a monetáris politika területén fennálló alapvető feladatainak a keretébe illeszkedik, és többek között az EUMSZ 127. cikk (1) és (2) bekezdése értelmében vett, az árstabilitás fenntartásának biztosítására irányuló feladatához kapcsolódik.
- 82 Következésképpen, amikor a Görög Köztársaság egy olyan törvénytervezetről konzultál az EKB-val, amely a nemzeti bankokat és a pénzüintézetekre vonatkozó szabályokat érinti, amennyiben e szabályok lényegesen befolyásolják a pénzüintézetek és pénzüpiacok stabilitását, az EKB nem köteles állást foglalni arról, hogy e tagállam a hitelviszonyt megtestesítő állami értékpapírok tulajdonosaival szemben tiszteletben tartja-e a szerződések jogának általános elvét, a *pacta sunt servanda*-t.
- 83 Így az EKB véleményezési hatásköre nem biztosít a felpereseknek ahhoz való jogot, hogy az EKB az őket a Görög Köztársaság által kibocsátott és garantált, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok jegyzése nyomán a Görög Köztársasággal szemben megillető szerződéses jog megsértését kifogásolja. Mivel a felperesek nem rendelkeznek ahhoz való joggal, hogy az EKB erről a kérdésről állást foglaljon, az EKB nem járhatott el jogellenesen azáltal, hogy a Görög Köztársaság konzultációs kérelmét követően a vitatott véleményben nem foglalt állást a *pacta sunt servanda* elv tiszteletben tartásáról.

84 Ezenkívül mindenestre nem bizonyított, hogy a 4050/2012. sz. törvény elfogadása a *pacta sunt servanda* elv megsértését eredményezte volna. A hitelviszonyt megtestesítő állami értékpapírokba való befektetés ugyanis nem volt mentes a vagyoni kár kockázatától, még ha az ezen értékpapírokra irányadó jog a kibocsátásuk előtt nem is rendelkezett bizonyos feltételek, például a névérték, a felhalmozódott kamat és a lejáratú időpont újratárgyalásának lehetőségéről. Amint azt a Symvoulio tis Epikrateias (államtanács, Görögország) jelezte, ez a kockázat különösen a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátása után eltelő hosszú időtartamból következik, amely alatt fennáll annak a kockázata, hogy előre nem látható események jelentősen korlátozzák vagy akár kimerítik az ezen értékpapírokat kibocsátó vagy garantáló állam pénzügyi kapacitásait. Amint azt az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) megállapította, ha ilyen előre nem látható események következnek be, mint például a jelen ügyben a görög államadóssággal kapcsolatos válság, a kibocsátó állam jogosult arra, hogy a *rebus sic stantibus* elve alapján újratárgyalást kíséreljen meg (lásd: a Symvoulio tis Epikrateiasnak [államtanács] az EJEB 2016. július 21-i Mamatas és társai kontra Görögország ítélete [CE:ECHR:2016:0721JUD006306614] 29. pontjában összefoglalt ítélete).

85 Ennélfogva a felperesek tévesen állítják, hogy az EKB a szerződésen kívüli felelősségének kiváltására alkalmas módon, jogellenesen járt el akkor, amikor a vitatott véleményben nem kifogásolta a *pacta sunt servanda* elv megsértését, amelyet a 4050/2012. sz. törvény elfogadása valósított meg velük szemben.

A Charta 17. cikke (1) és (2) bekezdésének megsértéséről

86 A felperesek szerint az EKB-nek a vitatott véleményben fel kellett volna ismernie, hogy a Görög Köztársaság a 4050/2012. sz. törvénytervezet elfogadásával a külföldi, hozzájárulásukat meg nem adó hitelezők jogainak a kisajátítással egyenértékű megsértését kísérli meg. Az a körülmény, hogy az EKB ezt nem tette meg, a kötelezettségeit sértő mulasztásnak minősül.

87 E kifogás alátámasztására a felperesek először emlékeztetnek arra, hogy a 4050/2012. sz. törvény célja az volt, hogy a KFZ utólagos bevezetése révén a görög államadósság átütemezésében való részvételre kényszerítse azokat a magánhitelezőket, amelyek kifejezetten megtagadták, hogy hozzájáruljanak az átütemezéshez.

88 Másodsor, a felperesek álláspontja szerint a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok a Charta 17. cikkében védett tulajdon fogalma alá tartoznak. Ezek az értékpapírok olyan követeléseknek minősülnek, amelyek a nemzeti jogban kellő alappal rendelkeznek ahhoz, hogy e védelemben részesüljenek. A felperesek szerint ugyanis a görög állam fizetéseképtelensége jogi szempontból nem elképzelhető, és ezeket a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat általában biztonságosnak tekintik, különösen akkor, ha nem tartalmazznak felülvizsgálati záradékot. Ezek az értékpapírok továbbá a 2006. december 14-i Solvabilitásverordnungsának (a fizetőképességről szóló rendelet, BGBl. 2006. I, 2926. o.) megfelelően biztonságosnak minősültek (lásd különösen a fizetőképességről szóló rendelet 26. §-a 2. pontjának b) alpontját), még akkor is, amikor a hitelminősítő intézetek rontották a Görög Köztársaság minősítését, és a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok árfolyama csökkent, mivel azokat a „központi kormányzatok” kitettségi kategóriába kellett besorolni, hiszen azokat külföldi kormányzatnak vagy központi banknak kellett teljesítenie. Ez utóbbi szempontot az 1997. március 14-i nomós 2469, Periorismós kai veltiosi tis apotelesmatikótitas ton kratikón dapanón kai álles diatáxeis (a közkiadásokra vonatkozó korlátokról és a közkiadások hatékonyságának javításáról szóló 2469/1997. sz. törvény, FEK A' 38/14.3.1997, 592. o.) 15. cikke is megerősíti. Mivel a tulajdon védelme az uniós jog Bíróság által ítélezési gyakorlatában elismert általános elvei közé tartozik, a felperesek úgy vélik, hogy az állami hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok tekintetében megilleti őket a tulajdon védelme.

- 89 Harmadszor, a felperesek azt állítják, hogy a tulajdonhoz való joguk megsértése közhatalmi aktusokból ered. A felperesek szerint ugyanis a 2014. március 22-i Symvoulio tis Epikrateias ítéletében (hiv. 1117/2014) a Symvoulio tis Epikrateias (államtanács) a görög államadósság átütemezésére vonatkozó eljárás egészét leplezett közhatalmi aktusnak minősítette.
- 90 Negyedszer, a felperesek szerint nem minősül kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanításnak az, hogy a felperesek egyrészt a korábban tulajdonukban álló, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok névértékének 15%-át kapták meg az EFSF által kibocsátott két kötvény formájában, másrészt pedig az említett értékpapírok fennmaradó névértéke 31,5%-áért a Görög Köztársaság által kibocsátott új, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat kaptak, amelyek KFZ-t tartalmaztak, ami azzal a következménnyel járt, hogy ezen értékpapírok kibocsátási feltételei később esetlegesen a hitelezők hátrányára módosíthatók anélkül, hogy ez jogilag megtámadható lenne, és ezek az értékpapírok továbbá csak 2022 és 2042 közötti lejáratú időponttal rendelkeztek. A felperesek szerint ehhez hozzájön az a súlyosító körülmény, hogy a követelés csökkenése gazdasági szempontból nem 46,5%-ot, hanem 78,5%-ot tesz ki, amint azt a Symvoulio tis Epikrateias (államtanács) a 2014. március 22-i ítéletében megállapította, mivel alacsonyabb kamatot fizetnek, és ráadásul a kötelező csere keretében átadott értékpapírok csak 2022 és 2042 között járnak le, az EFSF kötvényei kivételével, amelyek már 2013-ban, illetve 2014-ben lejártak. A görög állam általi ezen értékelés teljes mértékben összhangban áll a Moody's hitelminősítő intézet értékelésével.
- 91 A felperesek véleménye szerint ezért a 4050/2012. sz. törvény elfogadása velük szemben a kisajátítással egyenértékű sérelmet jelent. Csak ez az értelmezés felel meg az EJEB által az 1982. szeptember 23-i Sporong és Lönnroth kontra Svájc ítéletében (CE:ECHR:1982:0923JUD 000715175, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) rögzített hatékony jogvédelem követelményének, amely a Charta 52. cikke (3) bekezdésének első mondatára figyelemmel a Charta 17. cikkének értelmezése szempontjából is meghatározó.
- 92 Végül a felperesek szerint az EJEB 2016. július 21-i Mamatas és társai kontra Görögország ítélete (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614) nem releváns, mivel az nem a külföldi, Görögországon kívül letelepedett magánhitelezőkkel szembeni kisajátításra vonatkozik, és ezért a sérelem arányosságának szempontjait másként kell értékelni, mint abban az esetben, ha a közhatalom által okozott sérelem a saját állampolgárainak tulajdonát érinti. Ezenfelül ebben az ítéletben az EJEB az arányosságnak a kár kiszámítása keretében történő értékelése során a cserébe kapott 46,5% névértékre hivatkozott, nem pedig a gazdasági érték tényleges, 78,5%-ot kitevő csökkenésére.
- 93 Az EKB vitatja a felperesek által előadott kifogásokat. Az EKB úgy ítéli meg egyrészt, hogy az előadott kifogásoknak a Görög Köztársaság ellen kellene irányulniuk, mivel a PSI-t kizárólag a görög hatóságok alakították ki és vezették be, és másrészt, hogy a felperesek tulajdonhoz való joga nem sérült, mivel a jog korlátozásai az Unió által elismert általános érdekű célkitűzések elérése érdekében voltak szükségesek és indokoltak.
- 94 Ezen érvekre tekintettel emlékeztetni kell arra, hogy a Charta 17. cikkének (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja. Tulajdonától senkit nem lehet megfosztani, kivéve ha ez közérdekből, törvényben előírt esetekben és feltételekkel, az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni.
- 95 Ezenkívül a Charta 51. cikkének megfelelően a Charta rendelkezéseinek címzettjei többek között az Unió intézményei, amelyek közé az EKB is tartozik (lásd az EUSZ 13. cikket), és ezen intézmények kötelesek a Chartában foglalt jogokat tiszteletben tartani, az abban foglalt elveket betartani, valamint azok alkalmazását előmozdítani.

- 96 A Charta 17. cikkének (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz való jog az uniós jog által biztosított alapvető jog (lásd: 2013. július 18-i Schindler Holding és társai kontra Bizottság ítélet, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 124. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), amelynek tiszteletben tartása az uniós jogi aktusok jogszerűségének egyik feltétele (lásd ebben az értelemben: 2008. szeptember 3-i Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-402/05 P és C-415/05 P, EU:C:2008:461, 284. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezenkívül e rendelkezés, amely kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, olyan jogszabálynak minősül, amelynek célja, hogy a magánszemélyek számára jogokat keletkeztessen (lásd ebben az értelemben: 2016. szeptember 20-i Ledra Advertising és társai kontra Bizottság és EKB ítélet, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 66. pont).
- 97 Ebből főszabály szerint az következik, hogy a Charta 17. cikke (1) bekezdésének az EKB általi kellően súlyos megsértése kiválthatja az EKB szerződésen kívüli felelősségét az EUMSZ 340. cikk harmadik bekezdése alapján.
- 98 Egyébiránt a magánszemélyeket védő e szabály alapvető jellege, valamint az EKB ennek megfelelő, annak előmozdítására vonatkozó kötelezettsége azt jelenti, hogy e magánszemélyek joggal várják el, hogy az EKB hatásköre gyakorlása során kifogásolja e szabály megsértését. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az Európai Stabilitási Mechanizmus által a Ciprusi Köztársaságnak nyújtott pénzügyi segítségnyújtási eszköz keretében már megállapítást nyert, hogy a Charta 17. cikkének (1) bekezdését az Európai Bizottság nem csupán tevőleges magatartással, hanem „passzív” magatartással, vagyis olyan intézkedés meghozatalának elmulasztásával is megsértheti, amelynek tekintetében őt terhelő, magatartás tanúsítására vonatkozó konkrét kötelezettség áll fenn (lásd ebben az értelemben: 2016. szeptember 20-i Ledra Advertising és társai kontra Bizottság és EKB ítélet, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 57., 59. és 66–75. pont). Hasonlóképpen, a Szerződések intézményi keretében az EKB számára biztosított különleges jogállás nem mentesíti az EKB-t az alapvető uniós jogok tiszteletben tartása alól, sem pedig azon kötelezettsége alól, hogy hozzájáruljon az Unió EUSZ 2., 3. és 6. cikkben említett célkitűzéseinek megvalósításához (lásd ebben az értelemben: 2003. július 10-i Bizottság kontra EKB ítélet, C-11/00, EU:C:2003:395, 91. pont).
- 99 Ugyanakkor emlékeztetni kell arra is, hogy a Charta 17. cikkének (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jog nem abszolút jog, és annak gyakorlását az Unió által kitűzött általános érdekű célok korlátozhatják (lásd: 2016. szeptember 20-i Ledra Advertising és társai kontra Bizottság és EKB ítélet, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 100 Következésképpen, amint a Charta 52. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, a tulajdonhoz való jog gyakorlása korlátozható, amennyiben ezek a korlátozások ténylegesen az elérni kívánt általános érdekű célkitűzéseket szolgálják, és nem járnak az elérni kívánt cél tekintetében olyan aránytalan és elviselhetetlen beavatkozással, amely magának az így biztosított jognak a lényegét sértené (lásd: 2016. szeptember 20-i Ledra Advertising és társai kontra Bizottság és EKB ítélet, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 101 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a vitatott vélemény tárgyát képező 4050/2012. sz. törvény lehetővé tette a felperesek tulajdonában álló, hitelviszonyt megtestesítő vitatott értékpapírok névértékének, és ennél fogva a felpereseknek az ezen értékpapírok lejáratakor az említett érték visszafizetéséhez való jogának csökkentését.
- 102 A hitelviszonyt megtestesítő lejárt értékpapírokat ugyanis főszabály szerint névértékükön kell visszafizetni. A felperesek tehát főszabály szerint értékpapírjaik lejáratakor a görög állammal szemben az értékpapírok névértékének megfelelő összegű pénzbeli követeléssel rendelkeztek. A 4050/2012. sz. törvény a KFZ bevezetésével módosította ezeket a feltételeket. Amint azt a Törvényszék a fenti 18. pontban kifejtette, a KFZ bizonyos, hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírokra vonatkozott, pontosabban rögzítette annak lehetőségét, hogy az ezen értékpapírokra irányadó feltételeket egyrészt a görög állam és másrészt a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok tulajdonosainak – az

érintett értékpapírok névértékének legalább kétharmadát képviselő – többsége között létrejött megállapodással módosítsák. Az említett törvény vonatkozó rendelkezéseinek értelmében az ilyen megállapodás eredményeként létrejövő módosítás jogilag kötelezővé válik a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok valamennyi tulajdonosa számára, beleértve azokat is, akik nem járultak hozzá a javasolt módosításhoz.

- 103 A 4050/2012. sz. törvény tehát lehetővé tette, hogy a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok tulajdonosait az említett értékpapírok leértékelése révén attól az időponttól, amikor az értékpapír tulajdonosainak előírt többsége e csökkentést jóváhagyta, a görög államadósság csökkentésében való részvételre kényszerítsék. E törvény így annak ellenére módosította a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok tulajdonosainak jogait, hogy az ezen értékpapírok kibocsátására irányadó feltételek nem tartalmaztak felülvizsgálati záradékokat.
- 104 E törvény elfogadását követően a görög hatóságok közzétették a magánszektorban a görög államadósság csökkentésében történő részvétele jellemzőit, és felhívták a hitelviszonyt megtestesítő érintett értékpapírok tulajdonosait az értékpapírok cseréjében való részvételre. Mivel elérték az értékpapírcsere megvalósításához előírányzott határozatképességet és többséget, a 4050/2012. sz. törvény alkalmazásában a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok valamennyi tulajdonosa értékpapírjainak cseréjére, és következésképpen ezen értékpapírok értékének csökkentésére sor került.
- 105 Bár a 4050/2012. sz. törvény elfogadása így a felperesek tulajdonhoz való jogának sérelmét eredményezte, meg kell állapítani, hogy az említett törvény általános érdekű célkitűzéseket szolgál, többek között az egész euróövezet bankrendszere stabilitásának a biztosítására irányuló célkitűzést. A görög államadósság átütemezése hiányában ugyanis egyrészt fennállt az akkoriban fennálló helyzet további romlásának nem elhanyagolható kockázata, mi több, a Görög Köztársaság esetleges fizetéseképtelenségének kockázata, amely országnak a potenciálisan nemteljesítő, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírjait az EKB és a nemzeti központi bankok többé nem fogadhatják el garanciának az eurórendszer hitelműveletei keretében, és másrészt fennálltak azok a kockázatok, amelyeket az ilyen fejlemények az eurórendszer egészének pénzügyi stabilitása és működése szempontjából okozhatnak.
- 106 Mind az EJEB, mind a Bíróság elismerte ezeket az általános érdekű célkitűzéseket. Ily módon az EJEB a 2016. július 21-i Mamatas és társai kontra Görögország ítéletében (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614, 103. pont) a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapíroknak a 4050/2012. sz. törvény alkalmazásában történő leértékelése nyomán a tulajdonhoz való jog tiszteletben tartásának vizsgálata keretében megállapította, hogy a Görög Köztársaság a közösség általános érdekében jogszerűen hozhat intézkedéseket a gazdasági stabilitás fenntartására és az adósság átütemezésére irányuló célkitűzések elérése céljából. Hasonlóképpen, a Bíróság a ciprusi államadóssággal kapcsolatos válságra vonatkozó, 2016. szeptember 20-i Ledra Advertising és társai kontra Bizottság és EKB ítéletében (C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 71. pont) megállapította, hogy az egész euróövezet bankrendszere stabilitásának biztosítása az Unió által követett általános érdekű célkitűzést jelent.
- 107 Ami azt a kérdést illeti, hogy a felperesek tulajdonában álló, hitelviszonyt megtestesítő vitatott értékpapírok értékének csökkentése nem jár-e az elérni kívánt cél tekintetében olyan aránytalan és elviselhetetlen beavatkozással, amely magának az így biztosított jognak a lényegét sértené, emlékeztetni kell a következőkre.
- 108 Először is, amint azt a Törvényszék már megállapította, minden hitelezőnek magának kell viselnie az – akár állami – adós fizetéseképtelenségének kockázatát. A hitelviszonyt megtestesítő állami értékpapíroknak valamely befektető általi megvásárlása fogalmilag olyan ügyletnek minősül, amely pénzügyi kockázatot foglal magában, mivel arra kiterjednek a tőkepiacok fejleményeinek az eshetőségei. Ezenkívül a felpereseknek tudniuk kellett, hogy a hitelviszonyt megtestesítő görög

értékpapírok megvásárlása már a pénzügyi válság kezdete előtt is kockázatot jelentett, mivel a kibocsátó görög állam már akkor jelentős adóssággal és hiánnyal küzdött (lásd ebben az értelemben: 2015. október 7-i Accorinti és társai kontra EKB ítélet, T-79/13, EU:T:2015:756, 82. és 121. pont).

- 109 Egyébiránt a jelen ügyben a felperesek a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírokat abban az időszakban szerezték meg, amikor folyamatban volt a Görög Köztársaság pénzügyi válsága. Amint azt a fenti 1. pont rögzíti ugyanis, a görög államadóssággal kapcsolatos válság 2009 októberében tört ki, és a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírokat F. Steinhoff 2011 szeptemberében, E. Filbry 2011 júliusától, a Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg 2009 decemberében és W. Bäcker 2011 áprilisától szerezte meg. E felpereseknek tehát már az értékpapírok megvásárlásakor ismerniük kellett a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok értékének fluktuációját meghatározó, nagymértékben instabil gazdasági helyzetet, valamint a Görög Köztársaság fizetéseképtelenségének nem elhanyagolható kockázatát, még ha csak részleges teljesítőképtelenségről volt is szó. Ami az EMB Consultingot illeti, az 2017-ben a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok olyan tulajdonosainak jogait szerezte meg, akik maguk ezen értékpapírokat korábban szerezték meg. A beadványokban pontosították, hogy az EMB Consultingra átruházott jogokat többségében azelőtt szerezték meg, hogy a kényszercsere gondolata felmerült volna. A tárgyaláson a felperesek képviselője jelezte, hogy e jogokat 2011-ben és 2012-ben szerezték meg. Mivel az EMB Consulting a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok e tulajdonosainak jogutódja lett, nem érvelhet azzal, hogy az értékpapírok megvásárlásának időpontjában nem volt tudomása a nagymértékben instabil gazdasági helyzetről.
- 110 Ezenfelül a felperesekhez hasonló magánhitelezők nem hagyhatták volna figyelmen kívül a görög államadósság átütemezését illetően az euróövezet tagállamai és a többi érintett szerv, mint például a Bizottság, az IMF és az EKB között fennálló nézetkülönbséget. Ilyen körülmények között egy óvatos és körültekintő gazdasági szereplő nem zárhatta ki a görög államadósság átütemezése kockázatát (lásd ebben az értelemben: 2015. október 7-i Accorinti és társai kontra EKB ítélet, T-79/13, EU:T:2015:756, 82. és 121. pont; 2017. január 24-i Nausicaa Anadyomène és Banque d'escompte kontra EKB ítélet, T-749/15, nem tették közzé, EU:T:2017:21, 97. pont).
- 111 Végül a 4050/2012. sz. törvényhez vezető körülmények valóban kivételesek voltak. A görög államadóssággal kapcsolatos válság ugyanis rendkívüli volt, és az államadósság átütemezése hiányában hiteles kilátás volt a Görög Köztársaság rövid távú fizetőképtelenségére, vagy legalábbis részleges teljesítőképtelenségére (lásd ebben az értelemben: 2017. január 24-i Nausicaa Anadyomène és Banque d'escompte kontra EKB ítélet, T-749/15, nem tették közzé, EU:T:2017:21, 97. pont).
- 112 Másodszor, mind a görög és európai szervek, mind a magánszektor nagy többsége értékelte a görög államadósság csökkentésére irányuló, a jelen ügy tárgyát képező intézkedéseket, és azokhoz hozzájárult. Amint azt az EJEB a 2016. július 21-i Mamatas és társai kontra Görögország ítéletében (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614, 116. pont) lényegében jelzi, a nemzetközi intézményi befektetők által a követeléseik csökkentése érdekében támasztott egyik feltétel a KFZ fennállására és aktiválására vonatkozott. E KFZ hiánya azon tulajdonosok hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírjai tekintetében, akik készek lettek volna leírást elfogadni, nagyobb arányú csökkentés alkalmazását eredményezte volna, és hozzájárult volna ahhoz, hogy az ilyen értékpapírok tulajdonosainak jelentős részét visszatartsa az államadósság-csökkentési folyamatban való részvételtől. Úgy tűnik tehát, hogy a KFZ és a görög államadósság ezeknek köszönhetően elért átütemezése az ezen adósság csökkentéséhez és a fizetések görög állam általi beszüntetésének megelőzéséhez megfelelő és szükséges intézkedést jelentett. Mindenesetre azon – ekképpen megalapozatlan – érvtől eltekintve, amely szerint a magánszektorban a görög államadósság átütemezésében való részvételét a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok azon tulajdonosaira lehetett volna korlátozni, akik az értékpapírjaik cseréjéhez hozzájárultak, a felperesek nem hivatkoztak arra, hogy a 4050/2012. sz. törvény e célra nyilvánvalóan alkalmatlan vagy aránytalan lett volna, vagy hogy létezett volna más, ugyanolyan hatékony, azonban kevésbé korlátozó intézkedés a követett célkitűzések elérésére.

- 113 Harmadszor, kétségtelen, hogy a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapíroknak a 4050/2012. sz. törvényt és az ilyen értékpapírok tulajdonosainak többsége általi jóváhagyását követő kötelező cseréje ezen értékpapírok névértékének nagyon jelentős csökkenéséhez vezetett. A felperesekkel szemben ugyanis, akik nem járultak hozzá a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírjaikra irányadó feltételek javasolt módosításához, az említett törvényben szereplő új feltételeket alkalmazták, és érvényesítették velük szemben különösen ezen értékpapírok névértékének csökkentését. Mindazonáltal, amint azt az EJEB a 2016. július 21-i Mamatas és társai kontra Görögország ítéletében (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614, 112. pont) hangsúlyozta, a felperesek által elszenvedett veszteség mértékének értékelése során viszonyítási pontként nem azt az összeget kell figyelembe venni, amelyet a felperesek a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírjaik lejáratakor kapni reméltek. Noha valamely hitelviszonyt megtestesítő értékpapír névértéke a tulajdonosának az értékpapír lejáratakor fennálló követelésének mértékét tükrözi, ez nem képviseli a görög állam által a vitatott jogszabály, azaz a 4050/2012. sz. törvény elfogadásakor, vagyis a jelen ügyben 2012. február 23-án fennálló tényleges piaci értéket. Ezt az értéket kétségkívül befolyásolta a görög állam fizetőképességének csökkenése, amely már 2010 közepén elkezdődött és 2011 végéig folytatódott. A felperesek értékpapírjai piaci értékének e csökkenése alapján előre látható volt, hogy 2015. augusztus 20-án az állam nem tudta volna teljesíteni a régi értékpapírokból szereplő – vagyis a 4050/2012. sz. törvény elfogadását megelőző – szerződéses kikötésekből eredő kötelezettségeit.
- 114 A fenti körülmények összességére figyelemmel meg kell állapítani, hogy a hitelviszonyt megtestesítő vitatott értékpapírok értékének csökkentése nem jár az elérni kívánt cél tekintetében olyan aránytalan és elviselhetetlen beavatkozással, amely magának az így biztosított jognak a lényegét sértené. Figyelemmel ugyanis a szóban forgó tulajdonjog jellegére, a görög államadóssággal kapcsolatos válság terjedelmére, a görög állam és a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok tulajdonosai többségének az említett értékpapírok leértékeléssel történő cseréjéhez való hozzájárulására és az elszenvedett veszteségek jelentőségére, e beavatkozás nem minősül a felperesek tulajdonhoz való jogát érő elviselhetetlen sérelemnek.
- 115 Ezt a következtetést nem teszik kétségessé a felperesek különböző érvei. Így az a megállapítás, amely szerint a felperesek hitelviszonyt megtestesítő vitatott értékpapírjainak kötelező cseréje és leértékelése a görög állam mint közhatalom döntéseiből eredő intézkedések, nem elegendő a Charta 17. cikke (1) bekezdésének értelmében vett tulajdonhoz való jog megsértésének bizonyítására. Az a körülmény, hogy a kötvényeket többek között a fizetőképességről szóló rendelet értelmében általában biztonságosnak tekintik (lásd a fenti 88. pontot), nem kérdőjelezi meg azt az értékelést, amely szerint a hitelviszonyt megtestesítő állami értékpapírok megvásárlása fogalmilag olyan ügyletnek minősül, amely pénzügyi kockázatot foglal magában (lásd a fenti 108. pontot). Hasonlóképpen, a felperesek által hivatkozott pénzügyi veszteségek – még ha bebizonyosodnának is – nem elegendők a Charta 17. cikke (1) bekezdése megsértésének alátámasztására, mivel a kötvények maradványértékkel rendelkeznek, és a KFZ és a görög államadósság annak köszönhető átütőereje nélkül a kifizetések Görög Köztársaság általi beszüntetésének valószínűsége lényegesen nőtt volna, ami nem csupán a görög gazdaság összeomlásával és az euróövezet számára jelentett kockázattal járt volna, hanem a felperesek hitelviszonyt megtestesítő vitatott értékpapírjai értékének még jelentősebb csökkenésével is. Végül, amennyiben a felperesek azt állítják, hogy az EJEB 2016. július 21-i Mamatas és társai kontra Görögország ítélete (CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614) nem releváns azon az alapon, hogy az csak a görög magánhitelezőket, és nem a külföldi, Görögországon kívül letelepedett magánhitelezőket érintő kisajátításra vonatkozik, meg kell jegyezni, hogy a felperesek semmilyen meggyőző érvet nem adnak elő annak alátámasztására, hogy az EJEB másként határozott volna, ha kifejezetten az ilyen külföldi hitelezők helyzetét kellett volna elbírálnia, akikre ráadásul ugyanazok a görög kötelmi jogon alapuló szerződéses feltételek vonatkoztak, mint a görög hitelezőkre.
- 116 Ennélfogva a felperesek hitelviszonyt megtestesítő vitatott értékpapírjai értékének korlátozása nem minősül aránytalan beavatkozásnak a Görög Köztársaság gazdaságának és az euróövezetnek a kifizetések Görög Köztársaság általi beszüntetésének és a Görög Köztársaság gazdasága összeomlásának a kockázatával szembeni védelmére irányuló cél tekintetében. A felperesek tehát

tevésen állítják, hogy a szóban forgó intézkedések a Charta 17. cikke (1) bekezdése megsértésének minősülnek. E rendelkezés megsértése hiányában ezenkívül nem róható az EKB terhére, hogy azt a vitatott véleményben nem kifogásolta.

Az EUMSZ 63. cikk megsértéséről

- 117 A felperesek úgy vélik, hogy az EKB-nak a vitatott véleményben feltétlenül rögzítenie kellett volna, hogy a 4050/2012. sz. törvény végrehajtása az EUMSZ 63. cikk megsértését eredményezi. A felperesek szerint a 4050/2012. sz. törvény a tőke szabad mozgásának korlátozásával jár azon az alapon, hogy e fogalom úgy értelmezendő, hogy az a hitelezői jogoktól jogszabály alapján történő megfosztást is magában foglal, amennyiben ez a jogtól való megfosztás nem érvényes felülvizsgálati záradékon alapul. A hitelviszonyt megtestesítő lejárt értékpapírok visszafizetése és a kamatok jelentette tőkekiáramlás korlátozza az a körülmény, hogy a hozzá nem járuló hitelezők a teljes befektetett tőke helyett – új, csak 2022 és 2042 között lejáró, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok vagy kötvények formájában – annak csak töredékét kapják vissza. A felperesek szerint ez a korlátozás nem igazolható az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett közrendi okokkal, mivel azok a hitelezők, amelyek nem járultak hozzá a görög hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok névértékének csökkentéséhez, követeléseikből eredően nem jelentenek fenyegetést a görög állam létére nézve.
- 118 Az EKB vitatja, hogy betudható lenne neki az EUMSZ 63. cikk megsértése, valamint vitatja azt is, hogy a jelen ügyben egyáltalán fennállna e rendelkezések megsértése.
- 119 Az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdése értelmében tilos a tagállamok, valamint a tagállamok és harmadik országok közötti tőke mozgásra vonatkozó minden korlátozás. Ilyen korlátozásnak minősülnek különösen a valamely tagállam által hozott olyan intézkedések, amelyek alkalmasak arra, hogy más tagállamok befektetőit eltántorítsák attól, illetve abban korlátozzák vagy akadályozzák, hogy az adott tagállamban beruházásokat hajtsanak végre, vagy fordítva, e tagállam befektetőit eltántorítsák attól, illetve abban korlátozzák vagy akadályozzák, hogy más tagállamokban hajtsanak végre beruházásokat (lásd ebben az értelemben: 2000. szeptember 26-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-478/98, EU:C:2000:497, 18. pont; 2007. október 23-i Bizottság kontra Németország ítélet, C-112/05, EU:C:2007:623, 19. pont; 2016. május 26-i NN [L] International ítélet, C-48/15, EU:C:2016:356, 44. pont).
- 120 A tőke EUMSZ 63. cikk (1) bekezdésében rögzített szabad mozgása az Unió egyik alapvető szabadságát jelenti (lásd ebben az értelemben: 2010. július 1-jei Dijkman és Dijkman-Lavaleije ítélet, C-233/09, EU:C:2010:397, 40. és 41. pont; 2018. március 6-i SEGRO és Horváth ítélet, C-52/16 és C-113/16, EU:C:2018:157, 66. pont), amelyet mind a tagállamoknak, mind az uniós intézményeknek tiszteletben kell tartaniuk (lásd ebben az értelemben: 1984. február 29-i Rewe-Zentrale ítélet, 37/83, EU:C:1984:89, 18. pont; 2010. március 2-i Arcelor kontra Parlament és Tanács ítélet, T-16/04, EU:T:2010:54, 177. pont; 2012. december 12-i Evropaïki Dynamiki kontra EFSA ítélet, T-457/07, nem tették közzé, EU:T:2012:671, 36. pont), és ennél fogva az EKB-nak is.
- 121 Függetlenül attól, hogy a 4050/2012. sz. törvény végrehajtása az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdése értelmében a tőke szabad mozgásának korlátozását eredményezte-e, meg kell állapítani, hogy e korlátozást, amennyiben bizonyítják annak fennállását, közérdeken alapuló nyomós okok igazolják.
- 122 A Bíróság ugyanis megállapította, hogy a tőke szabad mozgása nemzeti szabályozással korlátozható, feltéve, hogy e szabályozást az érintett tőke eredetétől független objektív megfontolások alapján közérdeken alapuló nyomós okok igazolják, és megfelel az arányosság elvének, amely megköveteli, hogy e szabályozás alkalmas legyen a jogszerűen elérni kívánt cél megvalósításának biztosítására, és ne lépje túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket (lásd: 2018. március 6-i SEGRO és Horváth ítélet, C-52/16 és C-113/16, EU:C:2018:157, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 123 A jelen ügyben a szóban forgó intézkedéseket közérdeken alapuló nyomós okok igazolták. Amint azt a Törvényszék a fenti 111. pontban ugyanis kifejtette, a 4050/2012. sz. törvényhez vezető körülmények valóban kivételesek voltak, mivel átütemezés hiányában hiteles kilátás volt a Görög Köztársaság rövid távú fizetőképtelenségére, vagy legalábbis részleges teljesítőképtelenségére. Ezenkívül, amint azt a Törvényszék a fenti 105. és 106. pontban kifejti, a szóban forgó intézkedések célja az volt, hogy biztosítsák az egész euróövezet bankrendszerének stabilitását. Ez a célkitűzés közérdeken alapuló nyomós oknak minősül.
- 124 A felperesek továbbá nem bizonyították, hogy a szóban forgó intézkedések aránytalanok voltak. Ezek az intézkedések lehetővé tették az egész euróövezet bankrendszere stabilitásának a helyreállítását, és nem bizonyított, hogy túllépték volna az e stabilitás helyreállításához szükséges mértéket. Közelebbről, a magánhitelezőknek a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok cseréjében kizárólag önkéntes alapon történő részvétele, amelyet a felperesek javasolnak, nem tette volna lehetővé ezen értékpapírcsere sikerének biztosítását. Mivel az említett csere nem biztosította volna a magánhitelezők közötti egyenlő bánásmódot, kevés magánhitelező fogadta volna el a cserét, figyelemmel az azzal járó erkölcsi kockázatra, tudniillik arra, hogy ők viselnék a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok cseréjében részt nem vevő hitelezők által vállalt kockázatok következményeit. Márpedig az értékpapírcsere sikere feltétele volt a görög államadósság átütemezésének, amely pedig szükséges volt az euróövezet bankrendszerének a stabilizálásához.
- 125 Ennélfogva a felperesek tévesen róják fel az EKB-nak, hogy a vitatott véleményben nem kifogásolta az EUMSZ 63. cikk értelmében vett tőke szabad mozgásának megsértését.

Az EUMSZ 124. cikk megsértéséről

– Előzetes észrevételek

- 126 A felperesek azt állítják, hogy a Görög Köztársaság megsértette az EUMSZ 124. cikket azzal, hogy a hozzá nem járuló hitelezők számára a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírjaik új értékpapírokra történő kötelező cseréjét írta elő.
- 127 Az EKB vitatja mind azt az állítást, amely szerint megsértette az EUMSZ 124. cikket, mind pedig azt, amely szerint a Görög Köztársaság sértette meg ezt a rendelkezést. Egyébiránt az EKB úgy véli, hogy megsértették a védelemhez való jogát az A.8. melléklet felperesek által említett 55. és 56. pontját illetően, mivel e pontok nem szerepelnek a keresetlevélben.

– Az EKB védelemhez való jogáról

- 128 A keresetlevélben a felperesek előadták, hogy a Bizottság megerősítette, hogy kisajátítás esetén fennáll az EUMSZ 124. cikk megsértése. Ezen állítás alátámasztására a felperesek a Bizottság 2013. augusztus 19-i – a Bírósághoz a C-226/13., C-245/13. és C-247/13. sz. egyesített ügyekben A.8. mellékletként benyújtott – észrevételeinek 55. és 56. pontjára hivatkoztak. Ezen észrevételek 55. és 56. pontja azonban nem szerepelt az A.8. mellékletben, mivel ezen észrevételek 13–15. oldala hiányzott. Az EKB ebből azt a következtetést vonja le, hogy e pontok tekintetében nem tudta gyakorolni a védelemhez való jogát.
- 129 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a szabad bizonyítás elvéből következik, hogy valamely fél a Törvényszék előtt főszabály szerint jogosult arra, hogy bizonyítékként hivatkozzon olyan iratokra, amelyeket másik bírósági eljárás során mutattak be. Csak akkor ütközik a megfelelő igazságszolgáltatás elvébe, hogy ezeket a Törvényszékhez benyújtsák, ha az említett fél nem szabályos úton jutott ezen

iratokhoz vagy azok bizalmas jellegűek (lásd ebben az értelemben: 2017. július 4-i European Dynamics Luxembourg és társai kontra Európai Unió Vasúti Ügynöksége ítélet, T-392/15, EU:T:2017:462, 55. pont).

- 130 Egyébiránt meg kell jegyezni, hogy a felperesek a válasz szakaszában benyújtották az A.8. melléklet hiányzó oldalait (lásd a C.5. mellékletet), amely folytán az EKB e pontokról a viszonyválasz szakaszában és a tárgyaláson állást tudott foglalni. Ezenkívül a felperesek által előadott érv nem csupán az A.8, hanem az A.9. mellékleten is alapul. Márpedig e melléklet 48. és 49. pontja, amely a Bizottság 2014. február 21-i, a Bírósághoz a C-578/13. sz. ügyben benyújtott észrevételeit tartalmazza, megegyezik a Bizottság 2013. augusztus 19-i észrevételeinek – a C.5. mellékletben szereplő – 55. és 56. pontjával.
- 131 A fentiekre tekintettel az EKB tévesen állítja, hogy megsértették a védelemhez való jogát, és hogy a felperesek által az A.8. melléklet 55. és 56. pontja alapján előadottakat el kell utasítani.

– Az EUMSZ 124. cikkről

- 132 Az EUMSZ 124. cikk értelmében tilos minden olyan intézkedés, amely nem prudenciális megfontoláson alapul, és amely az Unió intézményeinek, szerveinek vagy hivatalainak, a tagállamok központi kormányzatának, regionális vagy helyi közigazgatási szerveinek, közjogi testületeinek, egyéb közintézményeinek vagy közvállalkozásainak kiváltságos hozzáférést biztosít a pénzügyi szervezetekhez.
- 133 A felperesek úgy vélik, hogy e rendelkezés, valamint a[z EUMSZ 124. cikk]ben említett kiváltságos hozzáférés tilalmának alkalmazásához szükséges fogalmak meghatározásáról szóló, 1993. december 13-i 3604/93/EK tanácsi rendelet (HL 1993. L 332., 4. o.; magyar nyelvű különkiadás 10. fejezet, 1. kötet, 30. o.; helyesbítés: HL 2006. L 227., 63. o.) értelmében a tagállamok közhatalmi intézkedések révén nem biztosíthatnak a hitelintézetekhez való kiváltságos hozzáférést a közszektor számára. Márpedig a felperesek szerint a görög államadósság átütemezéséhez hozzá nem járuló hitelezők között szerepeltek többek között hitelintézetek, amelyek a 3604/93 rendeletnek – a hitelintézetek tevékenységének megkezdésére és folytatására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1977. december 12-i 77/780/EGK első tanácsi irányelv (HL 1977. L 322., 30. o.) 1. cikkének első francia bekezdésével összefüggésben értelmezett – 4. cikke (1) bekezdésének értelmében vett „pénzügyi szervezeteknek” minősülnek. A felperesek szerint a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok 4050/2012. sz. törvénnyel előírt kötelező cseréje arra kötelezte ezeket a pénzügyi szervezeteket, hogy a piaci szabályoknak nyilvánvalóan nem megfelelő feltételek mellett új, hitelviszonyt megtestesítő állami értékpapírokat vegyenek letétbe. Ennélfogva az említett csere sérti az EUMSZ 124. cikket. Ezen érv alátámasztására a felperesek megjegyzik egyrészt, hogy a hitelviszonyt megtestesítő görög értékpapírok kötelező cseréjének időpontjában, 2012 márciusában a hitelviszonyt megtestesítő „új” értékpapírok névértéke a hitelviszonyt megtestesítő „rég”i, kicserélt értékpapírok névértékének csupán 46,5%-át tette ki, és másrészt, hogy gazdasági szempontból az említett „új” értékpapírok értéke az említett „rég”i értékpapírok értékének csupán 21,5%-át tette ki (lásd: a Symvoulío tis Epikrateias [államtanács] 2014. március 22-i ítélete).
- 134 Így a felperesek lényegében azt róják az EKB terhére, hogy kellően súlyos jogsértést követett el azáltal, hogy nem kifogásolta, hogy a 4050/2012. sz. törvénytervezet az EUMSZ 124. cikk megsértését eredményezi.
- 135 A 4050/2012. sz. törvény mindazonáltal egyrészt nem biztosít az EUMSZ 124. cikkel ellentétes kiváltságos hozzáférést a pénzügyi szervezetekhez.
- 136 Az EUMSZ 124. cikk ugyanis tilt minden olyan, nem prudenciális megfontoláson alapuló intézkedést, amely többek között a tagállamoknak kiváltságos hozzáférést biztosít a pénzügyi szervezetekhez, annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok hatékony és eredményes költségvetési politikát folytassanak, elkerülve azt, hogy az államháztartási hiány monetáris finanszírozása vagy a kormányok pénzpiacokhoz

való kiváltságos hozzáférése a tagállamok túlzott eladósodásához vagy túlzott hiányhoz vezessen (lásd ebben az értelemben: a 3604/93 rendelet első preambulumbekzdése, valamint a 2015. október 1-jei Bara és társai ítélet, C-201/14, EU:C:2015:638, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 137 Márpedig a 4050/2012. sz. törvénynek nem az a célja, hogy a Görög Köztársaság eladósodását növelje, hanem épp ellenkezőleg, arra irányul, hogy ezen eladósodás túlzott jellegére tekintettel azt a felperesek tulajdonában álló értékpapírok leértékelése révén csökkentse.
- 138 Egyébiránt a 4050/2012. sz. törvény elfogadását az EUMSZ 124. cikkben említett prudenciális megfontolások indokolják. A 3604/93 rendelet 2. cikke ugyanis e megfontolásokat úgy határozza meg, mint azokat az uniós jogon alapuló vagy azzal összhangban lévő, nemzeti törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések alapjául szolgáló megfontolásokat, amelyek célja, hogy elősegítsék a pénzügyi szervezetek szilárd működését az egész pénzügyi rendszer stabilitásának és az érintett intézmények ügyfeleinek védelme érdekében. Márpedig a 4050/2012. sz. törvénytervezet hozzájárul mind a görög államháztartás stabilitásának, mind az euróövezet pénzügyi rendszere stabilitásának a megőrzéséhez (lásd a fenti 105. és 106. pontot).
- 139 Másrésről az EUMSZ 124. cikknek nem célja a felperesek védelme, és nem biztosít számukra jogokat.
- 140 Márpedig, amint azt a Törvényszék a fenti 77. pontban kifejtette, kártérítés iránti kérelem alapjaként nem fogadható el olyan jogi szabály, amely az arra hivatkozó személy számára nem keletkeztet jogokat. Ily módon nem fogadható el kártérítési jogalként az olyan jogszabály, amely a magánszemélyt az általa hivatkozott jogellenességgel szemben nem védi, hanem más magánszemélyt részesít védelemben. Valamely jogszabálynak arra kell irányulnia, hogy magánszemélyek számára jogokat keletkeztessen, ha az említett szabály olyan előnyt hoz létre, amelyet szerzett jognak lehet minősíteni, amelynek célja a magánszemélyek érdekeinek védelme, vagy amely a magánszemélyek számára olyan jogokat keletkeztet, amelynek a tartalma kellően azonosítható (lásd: 2005. október 19-i Cofradía de pescadores „San Pedro de Bermeo” és társai kontra Tanács ítélet, T-415/03, EU:T:2005:365, 86. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A jelen ügyben az EUMSZ 124. cikkben rögzített jogi szabály célja, hogy az Unió és a tagállamok intézményeit védje a pénzügyi szervezetekhez való kiváltságos hozzáférés költségvetési kockázataitól. Az EUMSZ 124. cikkben szereplő tilalomnak tehát nem az a célja, hogy a – jelen ügyben a felperesekhez hasonló – magánszemélyeket és vállalkozásokat védje, hanem hogy az Uniót mint olyat védje, a tagállamokat is beleértve, az Unió egésze gazdasági és pénzügyi stabilitásának veszélyeztetésére alkalmas magatartásokkal szemben.
- 141 Következésképpen az EUMSZ 124. cikk nem tekinthető a felperesek számára jogokat keletkeztető rendelkezésnek, így a felperesek nem hivatkozhatnak arra a kártérítési kérelmük alátámasztására.
- 142 A fenti okok összességére tekintettel a felperesek tévesen hivatkoznak az EKB velük szemben fennálló felelősségét megalapozó, abból adódó jogellenes magatartásra, hogy az EKB a jelen ügyben nem kifogásolta az EUMSZ 124. cikk megsértését.
- 143 Az EKB szerződésen kívüli felelősségének megállapításához szükséges feltételek együttes jellegére tekintettel a keresetet teljes egészében el kell utasítani, ha e feltételek egyike nem teljesül (lásd ebben az értelemben: 2017. január 24-i Nausicaa Anadyomène és Banque d’escompte kontra EKB ítélet, T-749/15, nem tették közzé, EU:T:2017:21, 68. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 144 A fenti megfontolások összességére figyelemmel meg kell állapítani, hogy a felperesek által hivatkozott érvek egyike sem tette lehetővé annak bizonyítását, hogy az EKB a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos megsértését követte volna el. Következésképpen önmagában

emiatt el kell utasítani a felperesek kártérítés iránti kereseti kérelmét, anélkül, hogy szükség lenne a kár valódiságának, valamint az EKB állítólagos magatartása és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggésnek az értékelésére.

A költségekről

¹⁴⁵ Az eljárási szabályzat 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A felpereseket, mivel peresztesek lettek, az EKB kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (harmadik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) **A Törvényszék a keresetet elutasítja.**
- 2) **A Törvényszék Frank Steinhoffot, Ewald Filbryt, a Vereinigte Raiffeisenbanken Gräfenberg-Forchheim-Eschenau-Heroldsberg eG-t, Werner Bäckert és az EMB Consulting SE-t kötelezi a költségek viselésére.**

Frimodt Nielsen

Kreuschitz

Póltorak

Kihirdetve Luxembourgban, a 2019. május 23-i nyilvános ülésen.

Aláírások

i — A jelen szöveg kulcskifejezéseket tartalmazó részében, valamint 2., 6., 7., 12, 13., 14., 15., 21., 89., 105., 110., 112., 115., 116., 124. és 133. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.